

Εισαγωγή στα Μυοσκελετικά –Ανοσιακά Νοσήματα

Δημήτριος Τ. Μπούμπας

Εκπαιδευτικοί Στόχοι

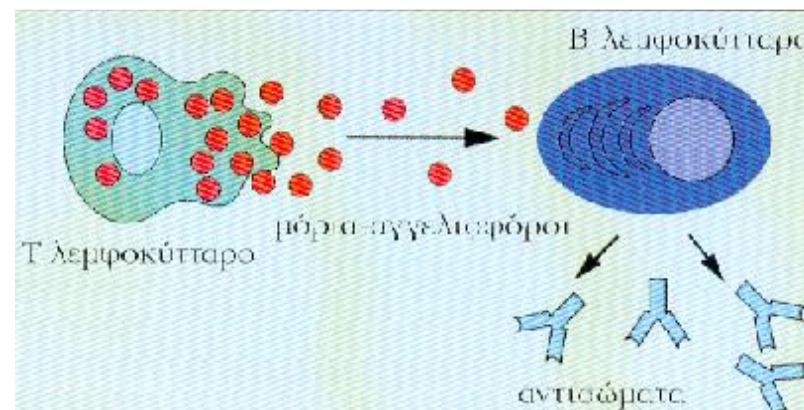
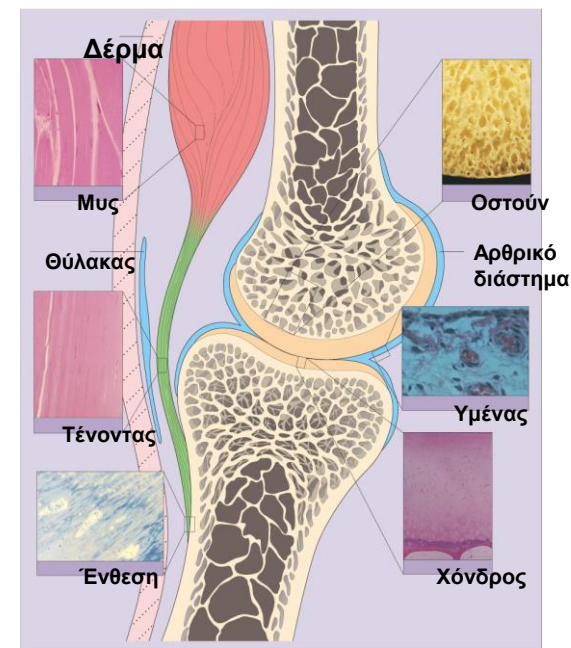
- Συχνότερα σύνδρομα-νοσήματα
- Ιστορικό
- Κλινική Εξέταση
- Παρακλινικός Έλεγχος
- Ανοσολογικό εργαστήριο - Παρακολούθηση φλεγμονής
- Γενικές αρχές θεραπείας

Τα ρευματολογικά προβλήματα και ο μη ειδικός ιατρός

- Συχνά- 15-25% επισκέψεων στους ιατρούς
- Ρευματολογικές εκδηλώσεις συστηματικών νοσημάτων υποβοηθούν τη διάγνωση/θεραπεία
- Φροντίδα ασθενών με υποκείμενα ρευματικά νοσήματα

Ρευματολόγος

- Παθολόγος του μυοσκελετικού συστήματος
  - - Οστά, αρθρώσεις, περιαρθρικά μόρια, μύες
- Παθολόγος του ανοσολογικού συστήματος
  - - Συστηματικά αυτοάνοσα νοσήματα

Ρευματολογικά προβλήματα

- **Μυοσκελετικά**
  - Πόνος, λειτουργική έκπτωση!!!!
- **Ανοσολογικά**
  - Γενικά συμπτώματα (πυρετός, απώλεια βάρους, κακουχία)
  - Δυσλειτουργία/έκπτωση οργάνων

Ρευματικά νοσήματα

- Φλεγμονώδεις αρθρίτιδες
-ΡΑ, Σπονδυλοαρθριτιδες ΣΠΑ (ΑΣ,ΨΑ)
- Νοσήματα κολλαγόνου
- ΣΕΛ/ΑΦΣ, Σ Sjogren, Δ/ΠΜυοσιτιδα, Σκληροδερμία
- Αγγειίτιδες
-ΡΠ/Κροταφική, ANCA, Αδαμ, Behcet
- Σηπτική-Κρυσταλογενής αρθρίτιδα
-ουρική, πυροφωσφορική
- Οστεοαρθρίτιδα
- Οσφυαλγία-αυχεναλγία
- Περιαρθρίτιδα-περιοχικά σύνδρομα πόνου

Νοσήματα οστών -οστεοπόρωση

Διάγνωση

- Η συντριπτική πλειοψηφία των ρευματικών νοσημάτων μπορεί να διαγνωσθεί με το ιστορικό και την κλινική εξέταση.
- Ο παρακλινικός έλεγχος συνήθως μόνο επιβεβαιώνει τη διάγνωση.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΣΘΕΝΟΥΣ
ΜΕ ΜΥΟΣΚΕΛΕΤΙΚΑ/ΑΝΟΣΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Σημαντικά στοιχεία από το ιστορικό

- Δημογραφικά: Ηλικία, φύλο
- Οικογενειακό ιστορικό: *λ.χ. ψωρίαση*
- Προσωπικά στοιχεία: επάγγελμα, αθλοπαιδιές
- Ατομικό αναμνηστικό: τραυματισμοί
- Συμπτώματα

Συμπτώματα (Γενικά)

- Αρθραλγίες vs αρθρίτιδες vs περιαρθρίτιδες
- Μυαλγίες vs μυϊκή αδυναμία
- *Συστηματικά:*
  - κακουχία, ανορεξία/απώλεια βάρους, πυρετός, εύκολη κόπωση,δυσθυμία
- Μη ειδικά : "Aches and pains"

Συμπτώματα/Σημεία (Ειδικά 1)

- Πρωινή vs εσπερινή δυσκαμψία
- Μονο, ολιγο, πολυαρθρίτιδα
- Εξανθήματα: ψωριασικό/ερυθήματα/έλκη στόματος-γεννητικών οργάνων
- Επιπεφυκίτιδα/ιριδοκυκλίτιδα/οπτική νευρίτιδα/ξηροφθαλμία
- Αξονικός vs περιφερικός σκελετός
- Ουρηθρίτιδα, αιματουρία
- Ενθεσοπάθεια λχ Αχιλλείου τενοντα, αλαντοειδή δάκτυλα

Συμπτώματα (Ειδικά 2)

- Φαινόμενο Raynaud's
- Οιδαλέα χερια (puffy hands)
- Φωτοευαισθησία/φωτοευαίσθητα εξανθήματα
- Ορογονίτιδες (πλευρίτιδα, περικαρδίτιδα)
- Θρομβώσεις, αποβολές
- Εστιακά νευρολογικά ευρήματα σε νέους ασθενείς

Κλινική Εξέταση

- Διερευνάται αν ο πόνος οφείλεται στην **άρθρωση** , **τα περιαρθρικά μόρια**, **τους μύες ή το οστόύν**.
- Ο πόνος που οφείλεται στην άρθρωση συνήθως υφίεται με την ανάπαυση και επιδεινώνεται με την κίνηση με τη φόρτιση της αρθρώσεως.
- Ο πόνος στην άρθρωση όπου η προσεκτική κλινική εξέταση δεν αποκαλύπτει ανωμαλίες, ίσως οφείλεται σε αναφερόμενο πόνο ή βλάβη του οστού.
- Οι οστικές βλάβες αρκετά συχνά προκαλούν πόνο που δεν υφίεται μετά την κατάκλιση.
- Σε γενικές γραμμές ετερόπλευρος πόνος συνήθως οφείλεται σε τοπικά προβλήματα, όπως αρθρίτιδα, τενοντίτιδα ή συμπιεστική νευροπάθεια.

Ευρήματα υψηλής διαγνωστικής αξίας

Οιδαλέα χέρια (puffy hands)

Εργαστηριακά ευρήματα

- **Φλεγμονώδες σύνδρομο**
  - Αναιμία χρόνιας φλεγμονής
  - Θρομβοκυττάρωση
  - Υπολευκωματιναιμία
  - Αύξηση ΤΚΕ, CRP (C3, ινωδογόνο)
- **Βιοχημικός έλεγχος**
  - Κρεατινίνη, λευκωματίνη
  - Ηπατοκυτταρική/χολοστατική βλάβη
  - Αλκαλική φωσφατάση
  - Ασβέστιο
  - Αύξηση CK (SGOT/SGPT)
    - **Ενεργό ίζημα ούρων**
- **Ανοσολογικός έλεγχος**
  - ANA, ANCA, Αντιφωσφολιπιδικά ΡΠ, αντι-CCP.C3

Παρακλινικά ευρήματα

- Σπινθηρογράφημα με αυξημένη πρόληψη
- Ανεξήγητη οστεοπόρωση
- Παγκολπίτιδα
- Διάμεση πνευμονική νόσος/πλευριτική συλλογή/οζίδια/εικόνα θολής ύαλου
- Περικαρδίτιδα
- Διαβρώσεις, στένωση μεσαρθρίων διαστημάτων, οστεολυτικές βλάβες

Εκτίμηση λειτουργικών αναγκών (Activities of daily living)

Απλές

- Ντύσιμο
- Λούσιμο
- Περιποίηση (ξύρισμα/χτένισμα)
- Βάδιση/μετακίνηση
- Ακράτεια ούρων/κοπράνων

Χρήση συσκευών

- Τηλεφώνου
- Κλειδιών/χειρολαβών
- Σκούπισμα
- Οδήγηση αυτοκινήτου

Εκτίμηση λειτουργικής κατάστασης

Η λειτουργική κατάσταση του ασθενούς διερευνάται με ερωτήσεις όπως

- «Τι δυσκολεύεστε να κάνετε τώρα συγκριτικά με το παρελθόν»
- «Πώς το τωρινό πρόβλημα επηρεάζει τις καθημερινές σας δραστηριότητες».

Λειτουργική κατάσταση κατά ACR

- Class I: Φυσιολογική
- Class II: Προβλήματα μόνο σε ψυχαγωγικές δραστηριότητες (λ.χ. αθλοπαιδιές)
- Class III: Προβλήματα στην άσκηση του επαγγέλματος
- Class IV: Αδυναμία αυτοεξυπηρέτησης

Παρακλινικός έλεγχος (1)

- Pre-test probability, ευαισθησία, ειδικότητα, προγνωστική αξία post-test probability
- Post-test probability (PPV)= $\frac{\text{Sensitivity} \times \text{Disease Prevalence}}{\text{Sensitivity} \times \text{Prevalence} + (1-\text{specificity}) \times (1-\text{Prevalence})}$
- High pre-test probability-αρνητικό αποτέλεσμα
δεν αποκλείει τη διάγνωση
- Low pre-test probability- θετικό αποτέλεσμα αξιόπιστο μόνο αν
η ειδικότητα της δοκιμασίας υψηλή

Παρακλινικός έλεγχος : Γενικοί κανόνες (2)

- Επί ασαφούς διαγνώσεως αποφυγή δοκιμασιών screening
- Δοκιμασίες που αφορούν τις πλέον πιθανές διαγνώσεις
- Έναρξη με τις λιγότερο επεμβατικές δοκιμασίες
- Επιλογή των δοκιμασιών με την υψηλότερη ειδικότητα
- Οι επόμενες δοκιμασίες θα πρέπει να υποβοηθούν την περαιτέρω εξειδίκευση της διάγνωσης, τον έλεγχο της προόδου της και εξασφαλίζουν την ασφάλεια της θεραπείας

Παρακλινικός έλεγχος (3)

- Εξέταση αρθρικού υγρού
- Πρωτεΐνες οξείας φάσεως
- Ανοσολογικές δοκιμασίες
- Απεικονιστικός έλεγχος
  - Απλές ακτινογραφίες
  - Αξονική τομογραφία
  - Μαγνητική τομογραφία
  - Σπινθηρογράφημα
  - Οστική πυκνότητα
  - Αγγειογραφία

ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ

- MRI
  - Πίεση μυελού/μυελίτιδα
  - Σπονδυλοδισκίτιδα/οστεομυελίτιδα
  - Χόνδρος, οστά τένοντες, μηνίσκοι
  - Αγγειίτιδα
- Ραδιοϊσοτοπικές μέθοδοι
  - Κατάγματα
  - Λοιμώξεις
  - Όγκοι
  - Φλεγμονή

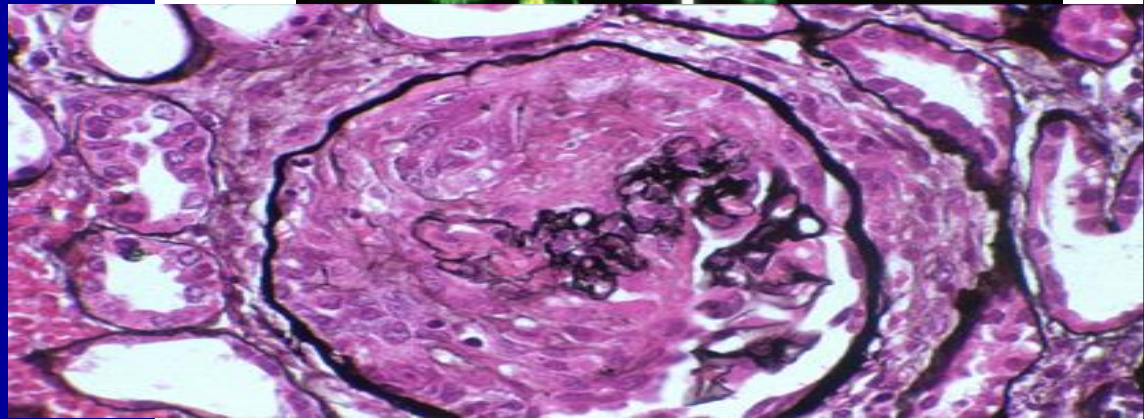
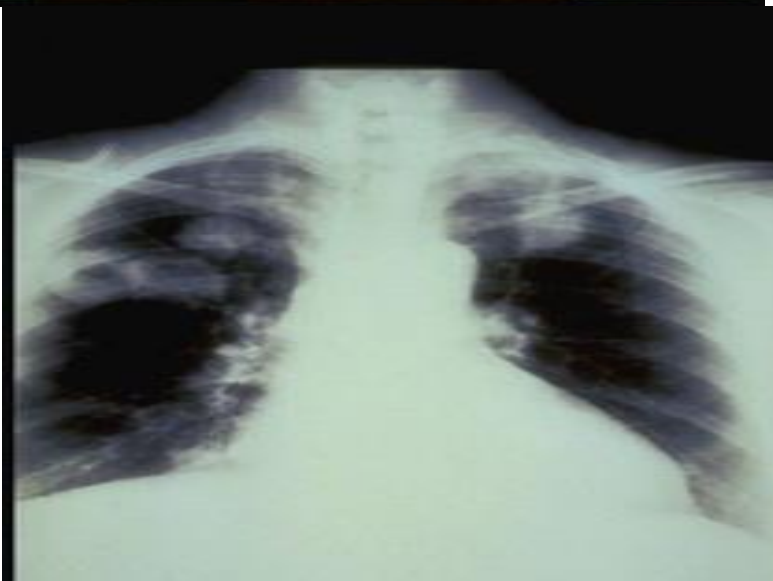
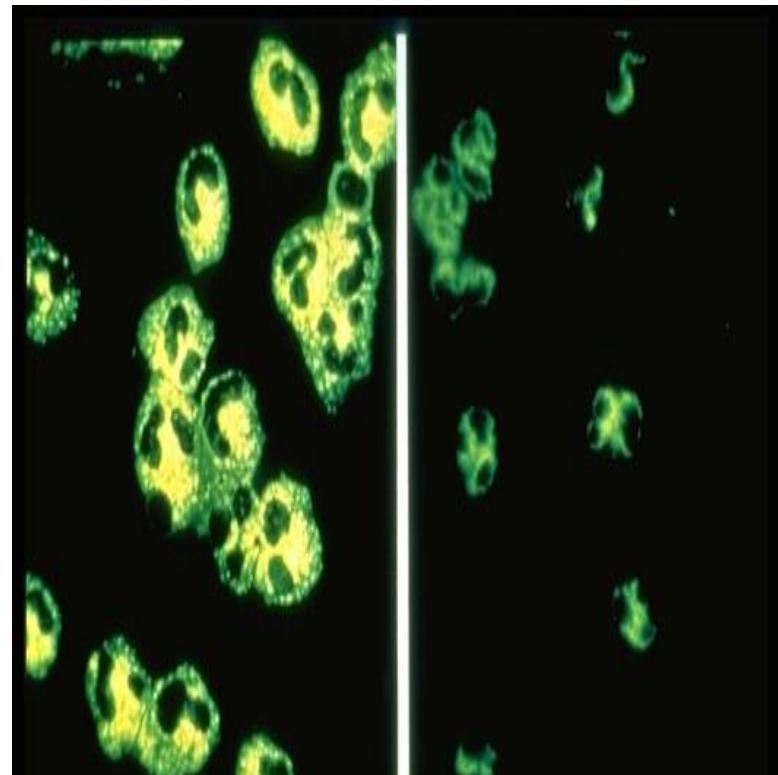
ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ

- **Απλή ακτινογραφία**
  - Διάβρωση χόνδρου/οστών, παραμορφώσεις
  - Όγκοι
  - Κατάγματα
  - **Poor Man's view**= ΠΟ Α/Α χειρών/ποδών ΠΟ πυέλου
- **Αξονική τομογραφία**
  - Ιερολαγόνιες
  - Σπονδυλική στένωση

Συστηματικά φλεγμονώδη νοσήματα : (Συστηματικό Φλεγμονώδες σύνδρομο)

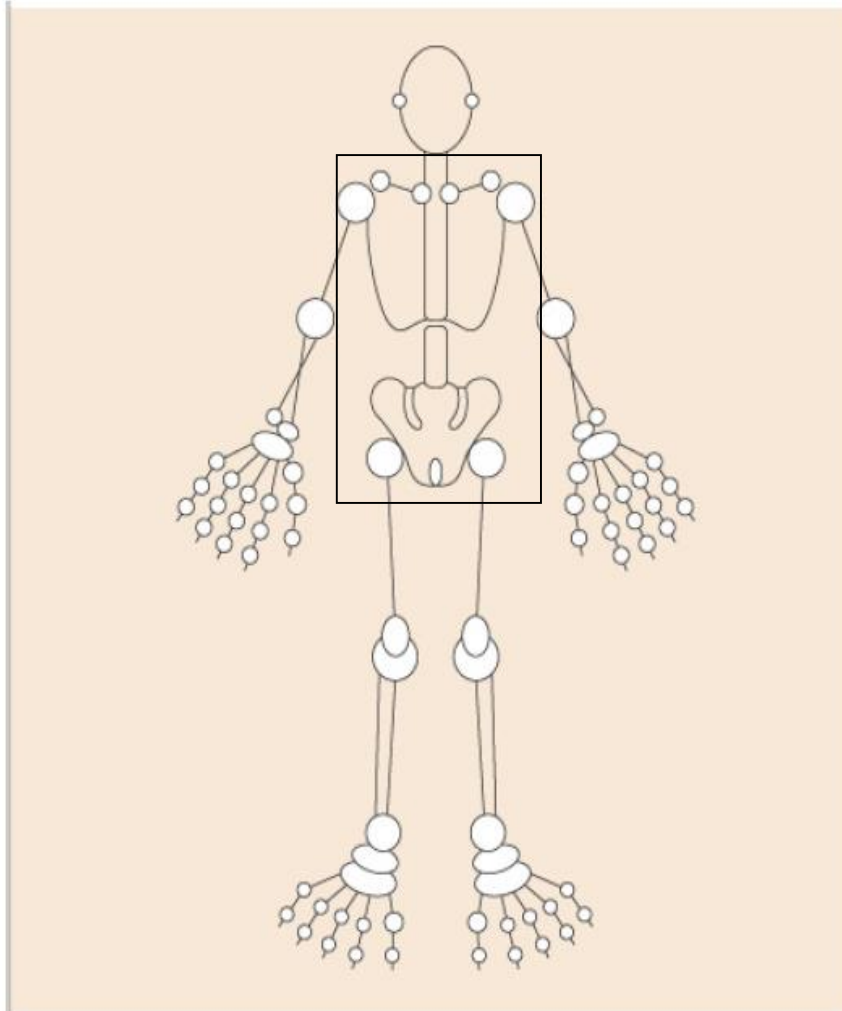
- Συνήθως πολυσυστηματική προσβολή-αρθρώσεις, δέρμα, πνεύμονες, νεφροί κλπ
- Συστηματικά συμπτώματα: κακουχία, ανορεξία/απώλεια βάρους, πυρετός, εύκολη κόπωση, δυσθυμία
- Εργαστηριακά ευρήματα γενικευμένης φλεγμονής
  - Αναιμία χρόνιας φλεγμονής
    - Θρομβοκυττάρωση
    - Υπολευκωματιναιμία
    - Αύξηση ΤΚΕ, CRP (C3, ινωδογόνο)

Ρευματολογική εξέταση

Ρευματολογική εξέταση

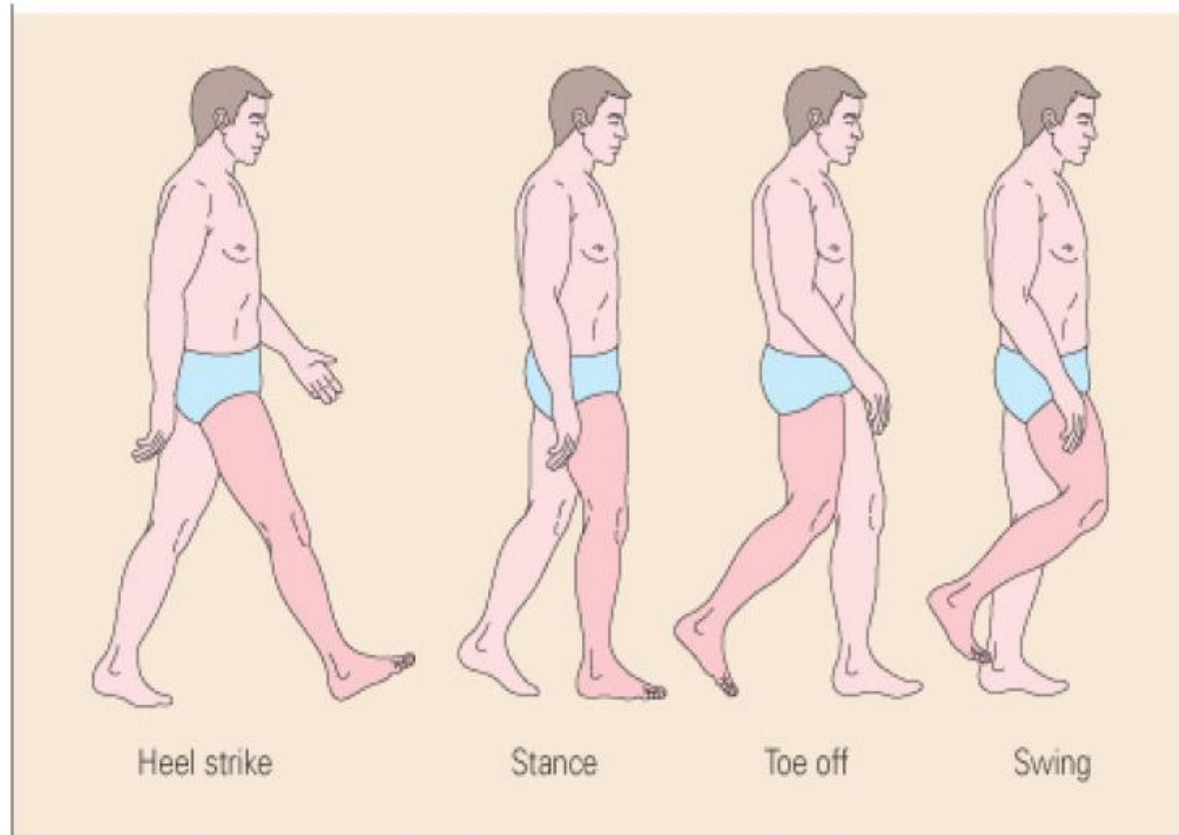
Η ρευματολογική εξέταση
αποτελεί τμήμα
μιας ολοκληρωμένης
εξέτασης

Αξονικές και περιφερικές

Ρευματολογική αντικειμενική εξέταση

- Παρακολούθηση ασθενούς σε: - όρθια θέση (στάση)
- κίνηση
- Εξέταση ανά περιοχή:
  - Αυχέννας
  - Σπονδυλική στήλη (ΣΣ) / Λεκάνη
  - Ωμοι
  - Άνω άκρα
  - Κάτω άκρα

Φάσεις βαδίσματος

Ανταλγικό βάδισμα

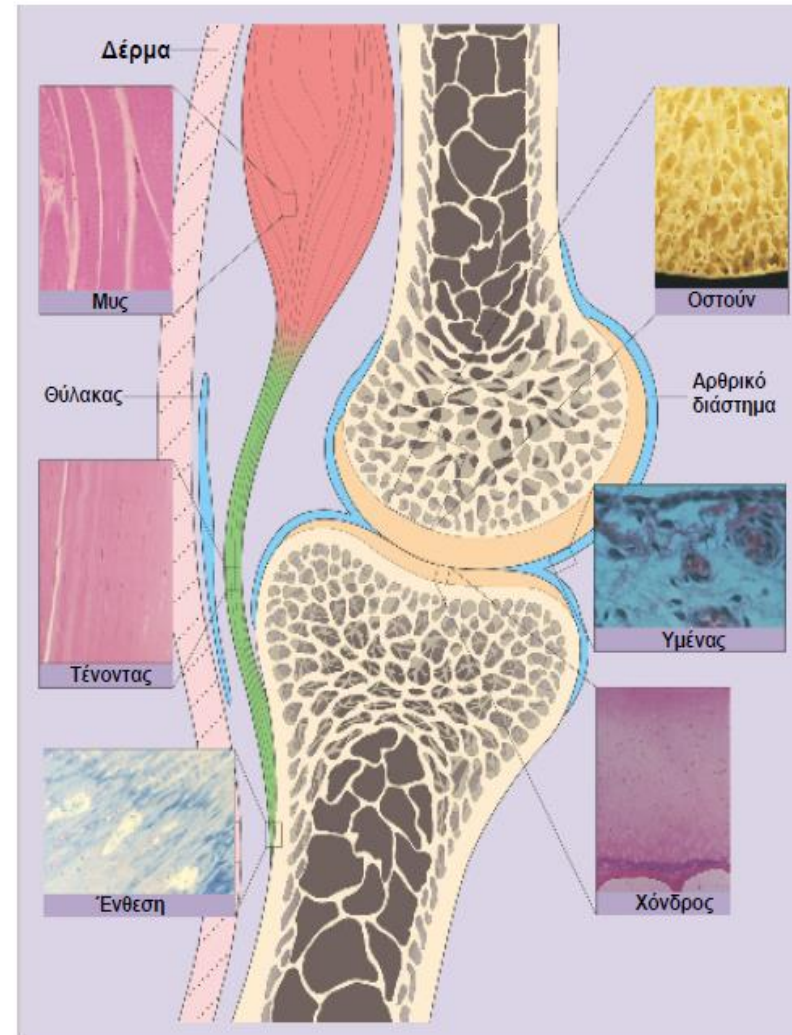
Εξέταση αρθρώσεων/ περιαρθρικών σχηματισμών

- **Επισκόπηση :** - Σε ηρεμία (οίδημα/παραμόρφωση/
ατροφία μυών/υπερκείμενο
δέρμα)
- Σε κίνηση
- **Τοπική εξέταση** για παρουσία: - Ευαισθησίας
- Οιδήματος
- Θερμότητας
- **Ενεργητική / παθητική κίνηση άρθρωσης**
- Εύρος κίνησης
- Ευαισθησία
- Κριγμός
- **Ειδικές δοκιμασίες**

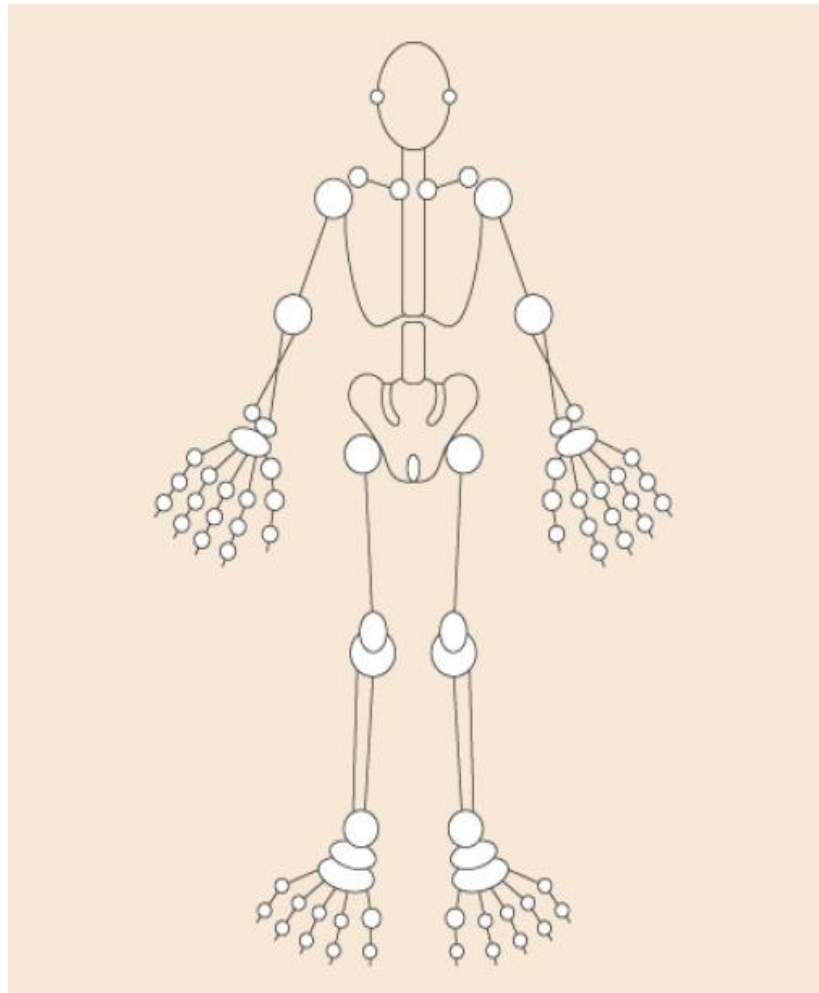

Εντόπιση παθολογίας

- Αρθρίτιδα (υμενίτιδα)
- Αρθραλγία
- “Ένθεσοπάθεια”
- Περιαρθρίτιδα
- Θυλακίτιδα
- Μυοσίτιδα

Αξονικός σκελετός και αρθρώσεις

Εξέταση ώμων

Ανύψωση

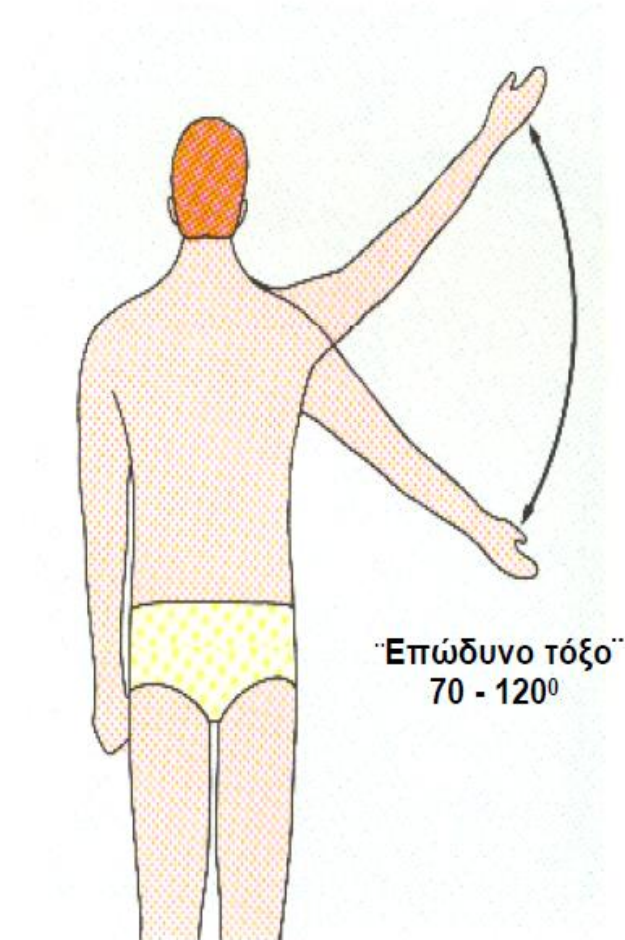
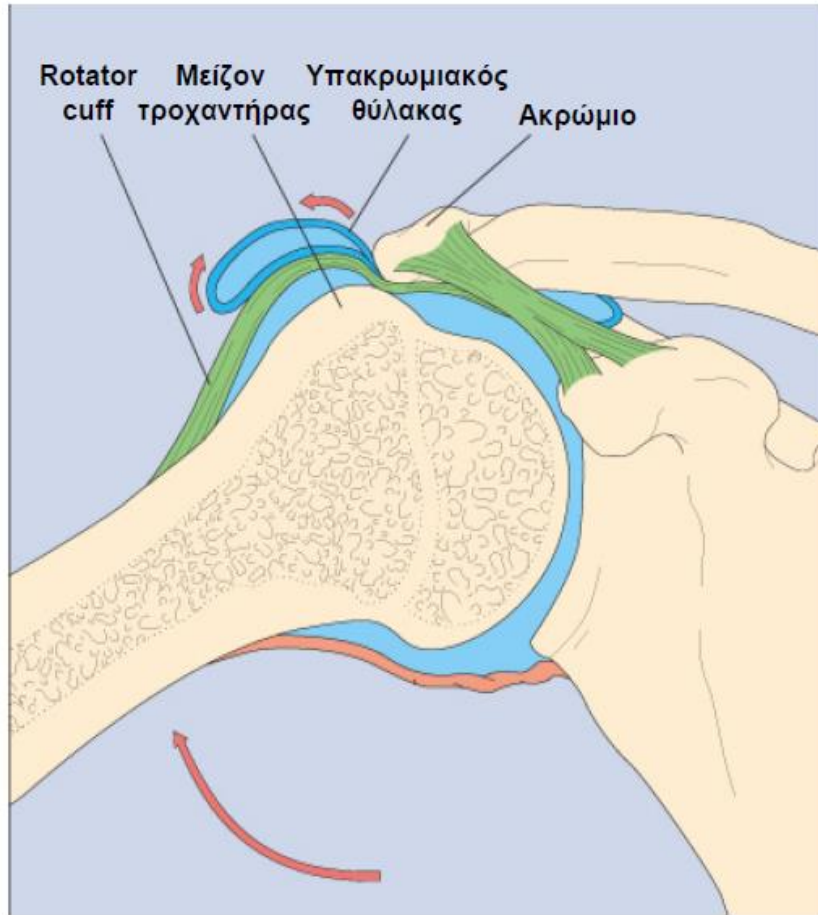

Απαγωγή/
πλάγια στροφή

Έκταση/
έσω στροφή

Περιοarthρίτιδα ώμου

Εξέταση ΣΣ : ΑΜΣΣ

Δεξιά
στροφή

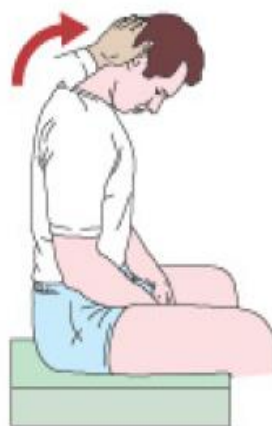

Αριστερή

Δεξιά πλάγια
κάμψη

Αριστερή πλάγια
κάμψη

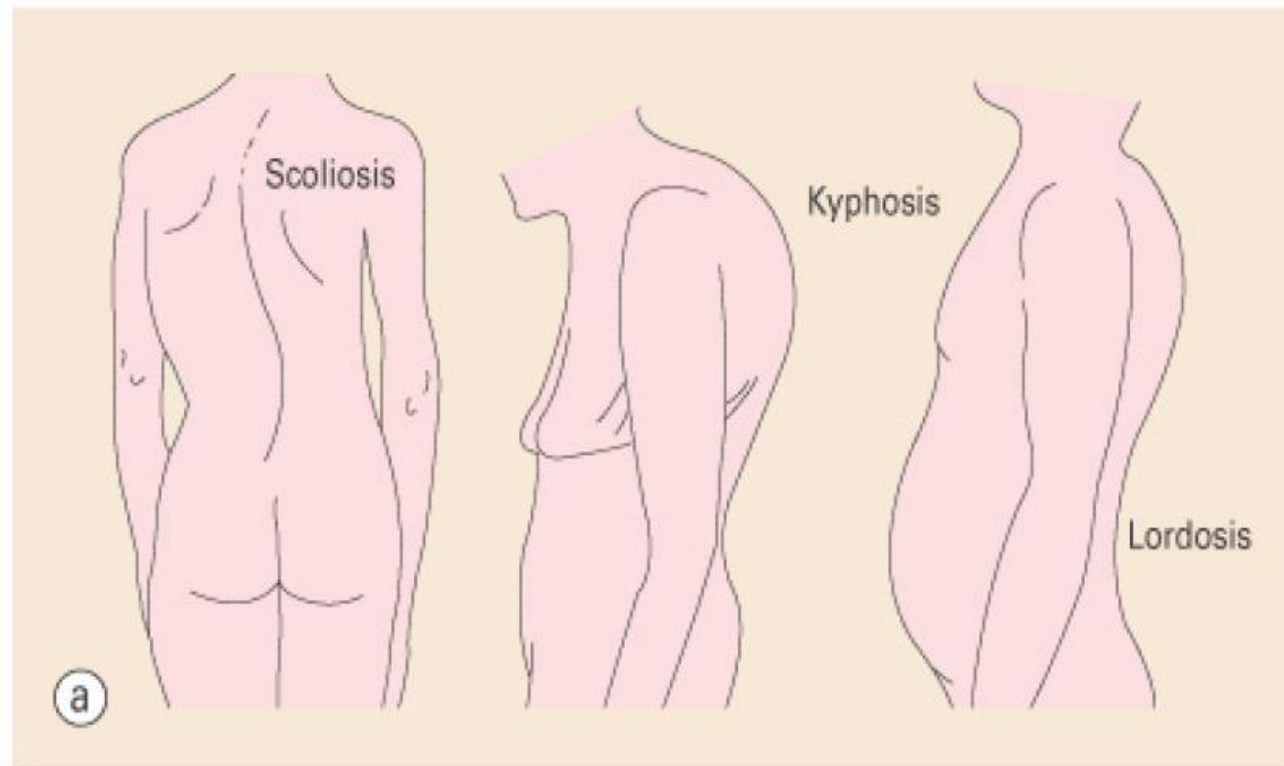

Κάμψη

Έκταση

Εξέταση ΣΣ : Επισκόπηση

Εξέταση ΣΣ : ΟΜΣΣ

Κάμψη

Φυσιολογική

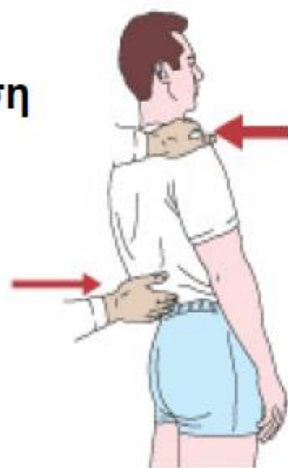

Μειωμένη

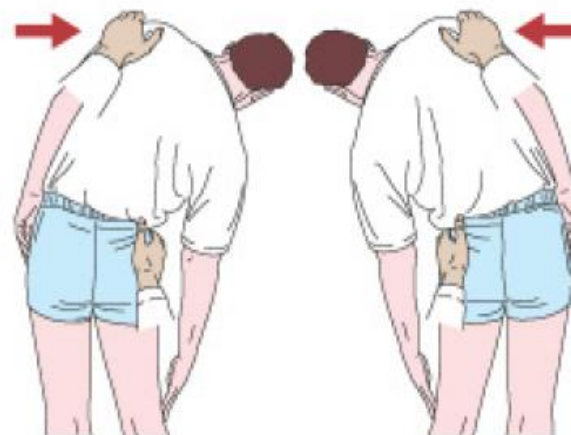
Υπερελαστικότητα

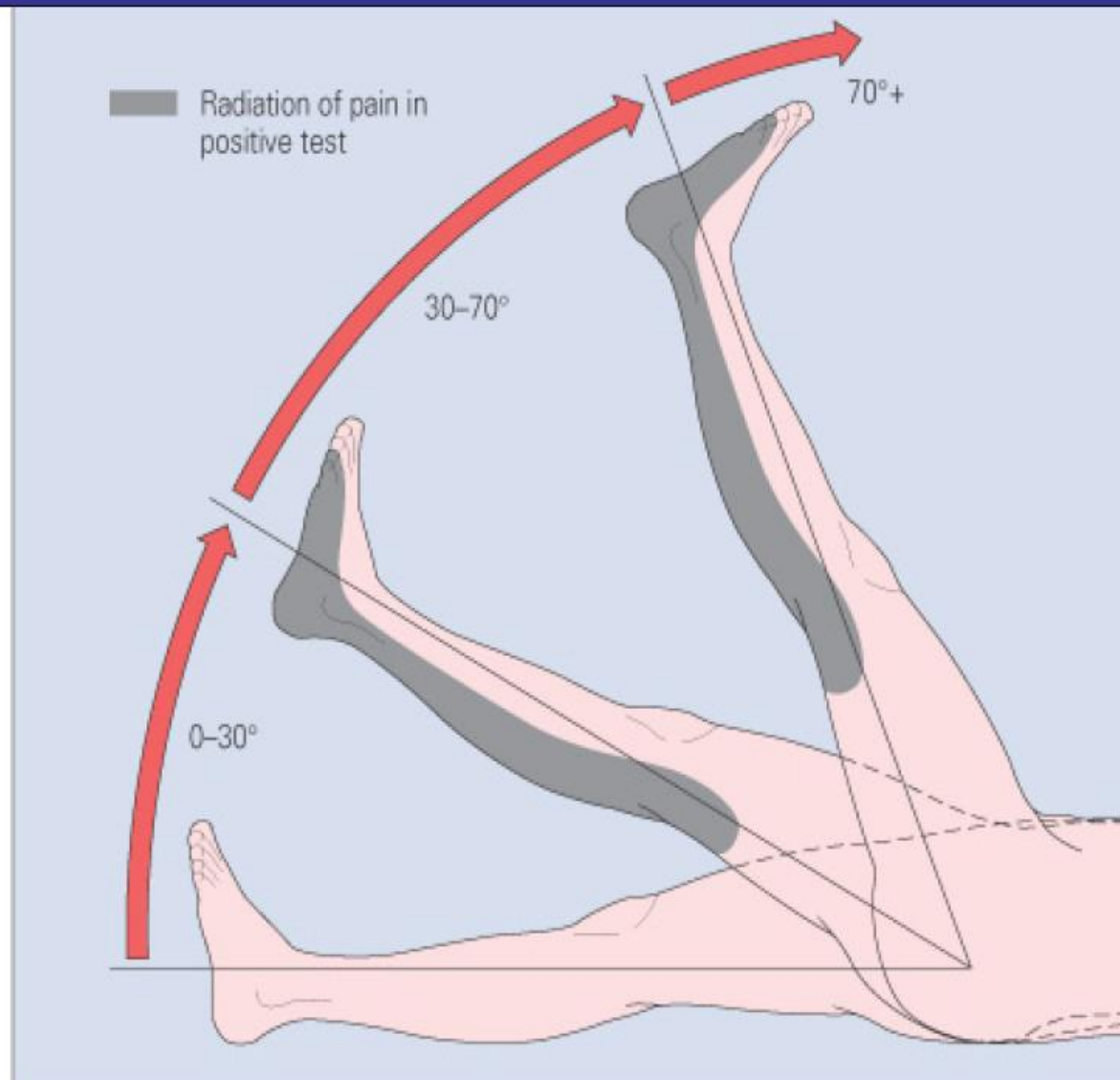
Έκταση

Πλάγιες
κινήσεις

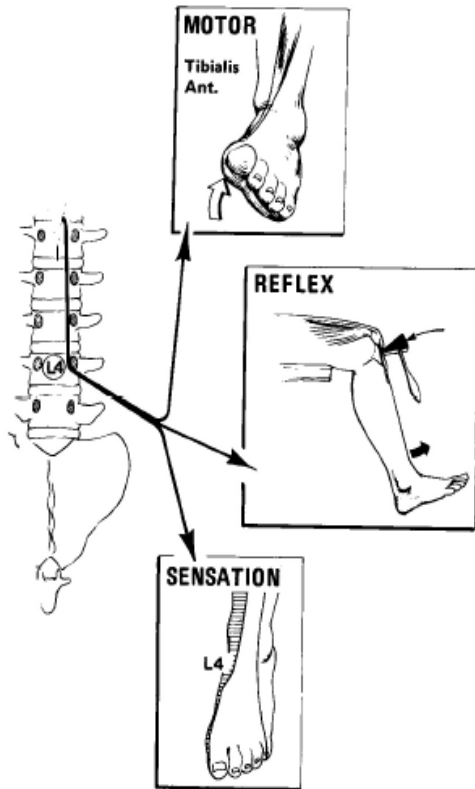
Δοκιμασία Laseque

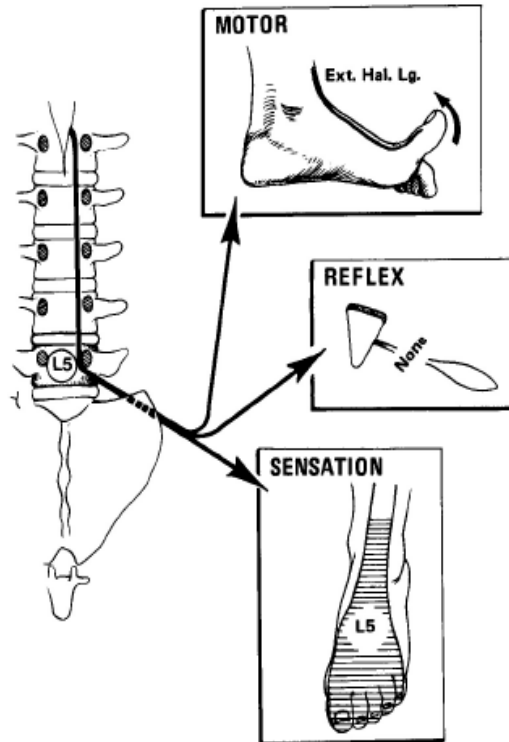

Δοκιμασίες ελέγχου O4-I1 ριζών

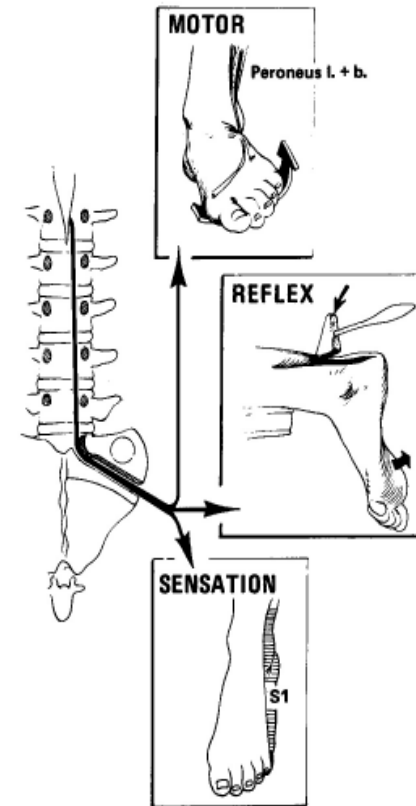
O4

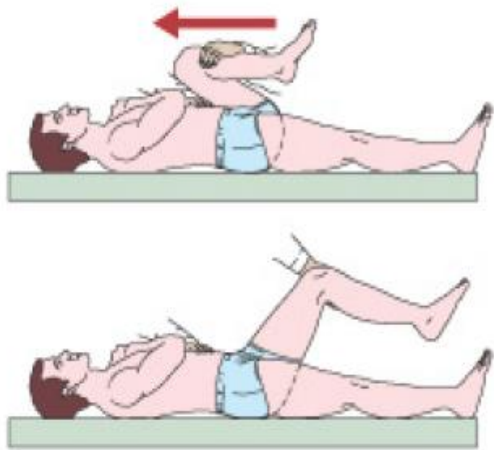
O5

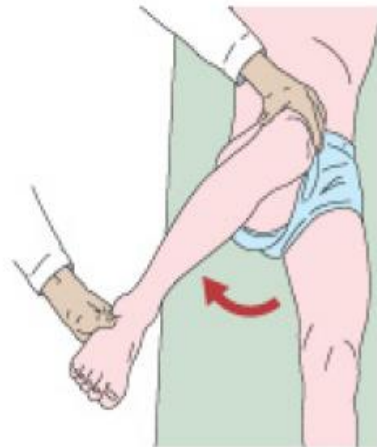
I1

Εξέταση αρθρώσεων ισχίων

Κάμψη

Έσω στροφή
(35°)

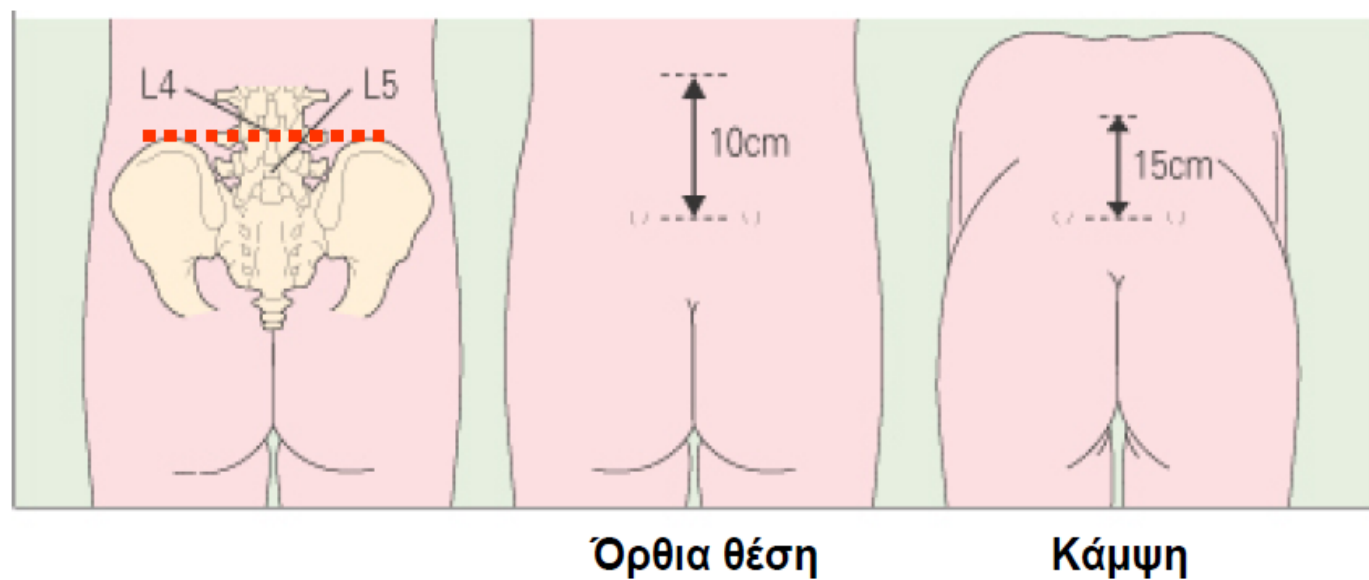
Έξω στροφή
(45°)

Εξέταση αρθρώσεων ισχίων - ιερολαγονίων

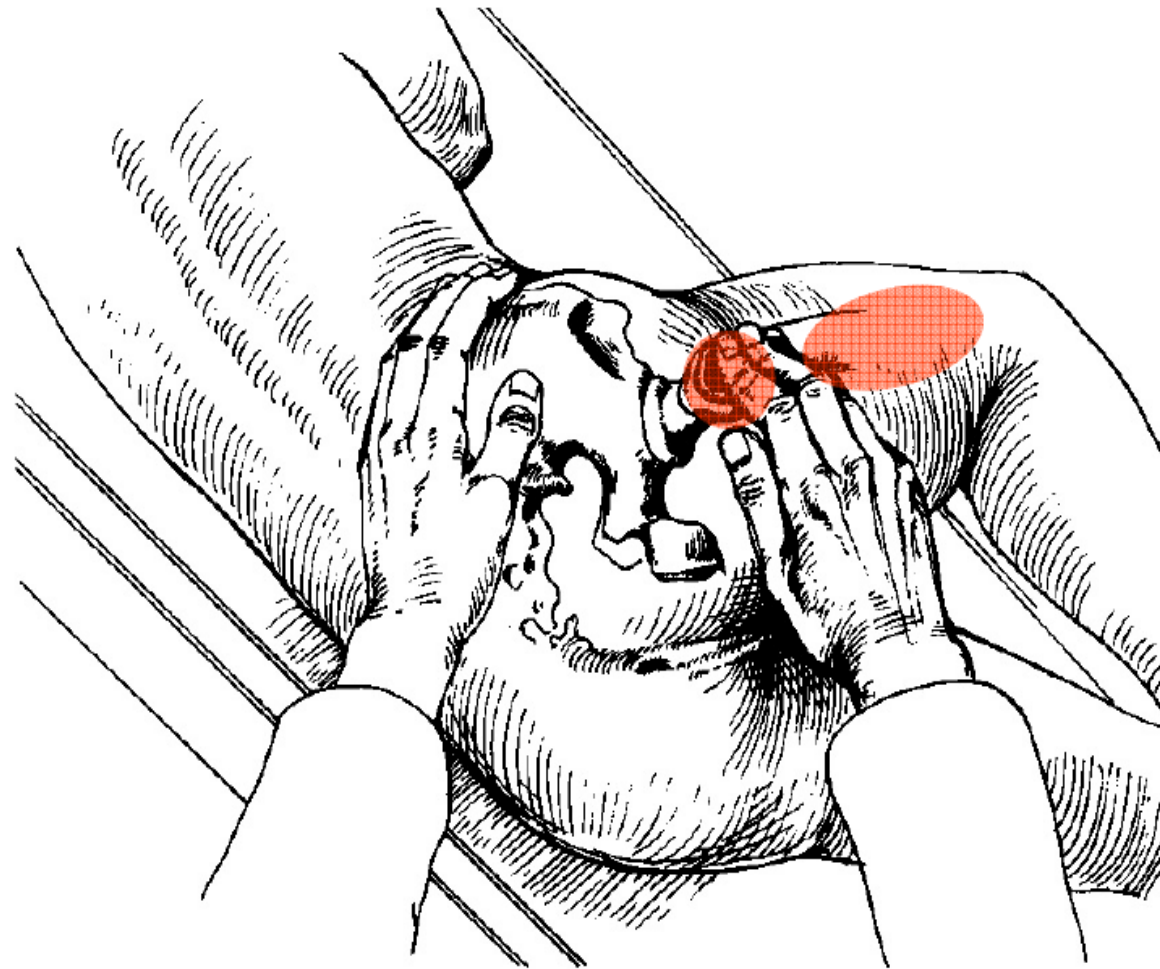
Faber test

Schober test

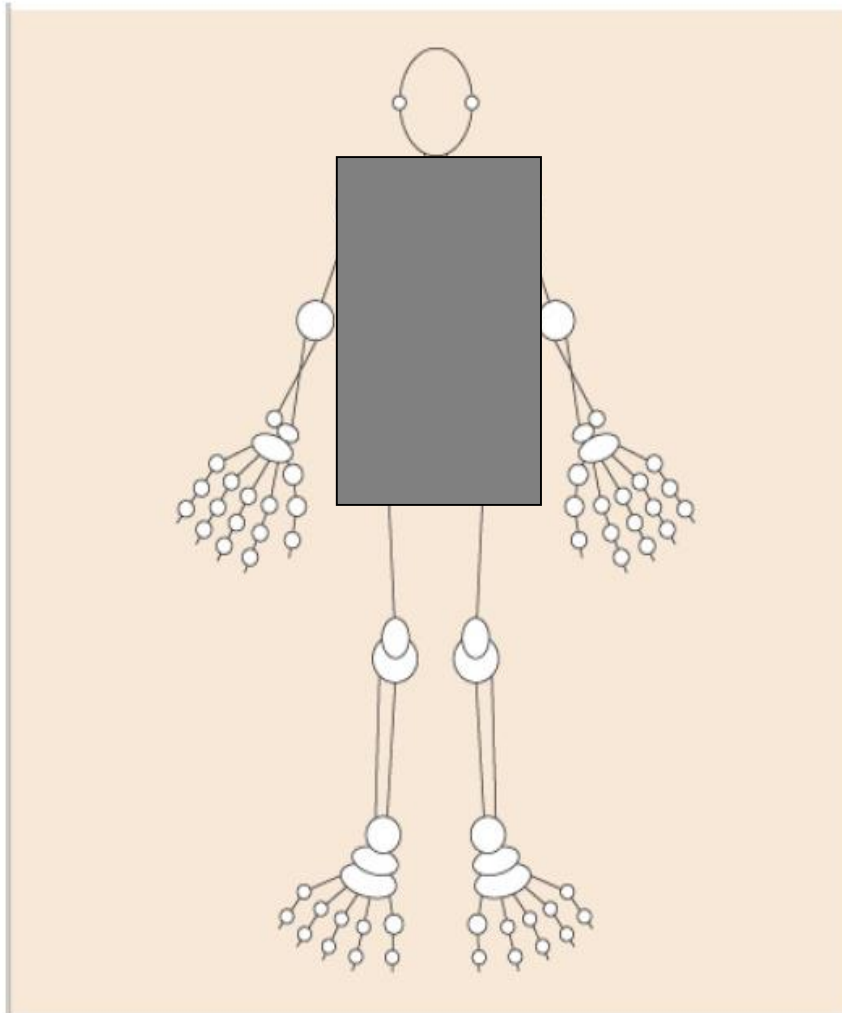

Παθολογικό < 4 cm

Τροχαντερική θυλακίτιδα (trochanteric bursitis)

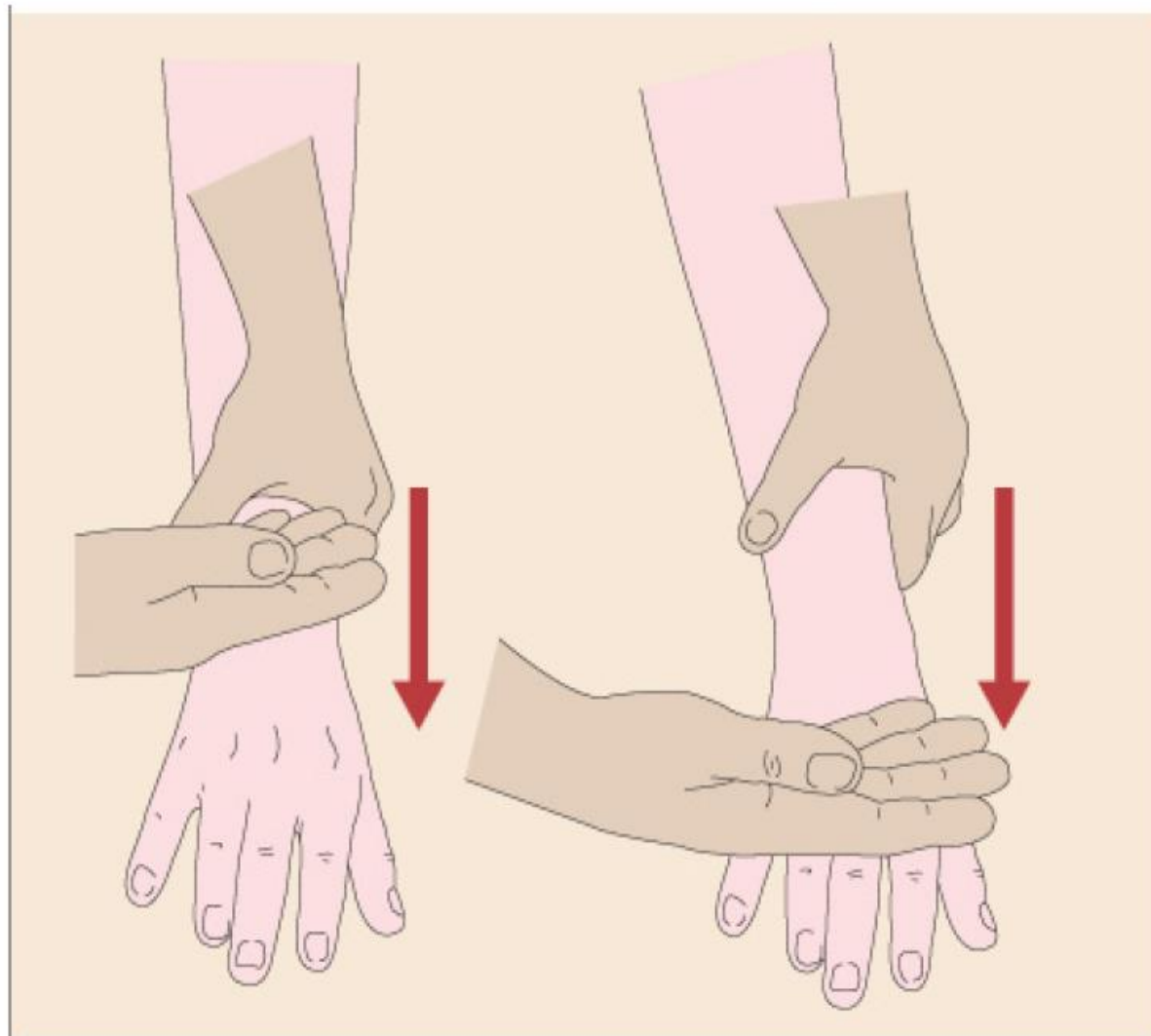
Ρευματολογική εξέταση

Η ρευματολογική εξέταση
αποτελεί τμήμα
μιας ολοκληρωμένης
εξέτασης

Περιφερικές

Εξέταση για τοπική θερμότητα

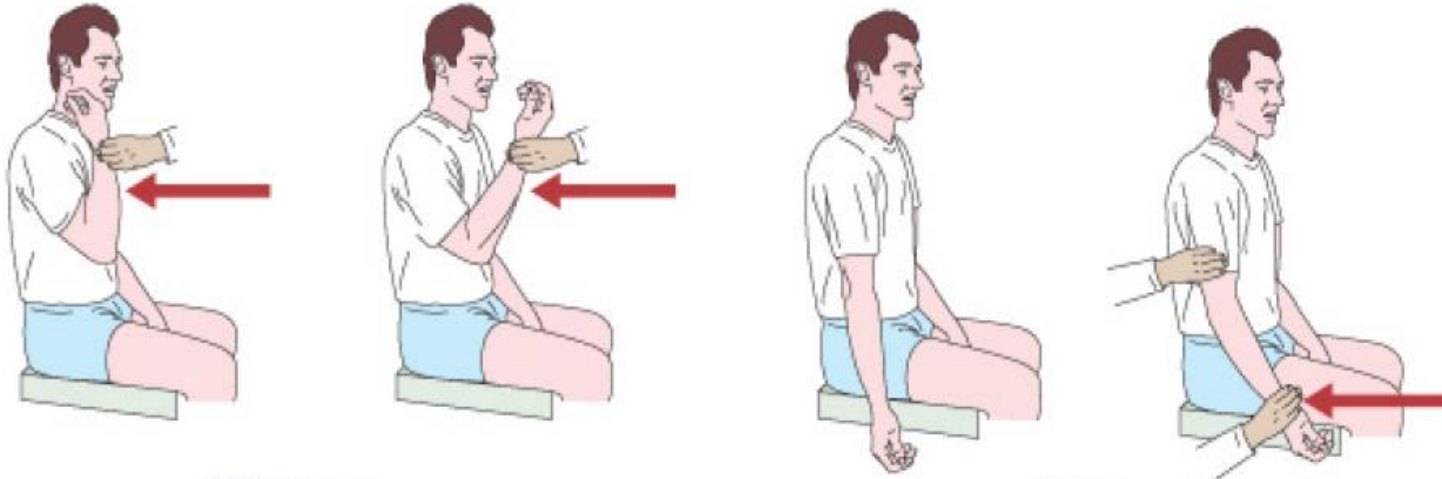

Εξέταση για συλλογή αρθρικού υγρού

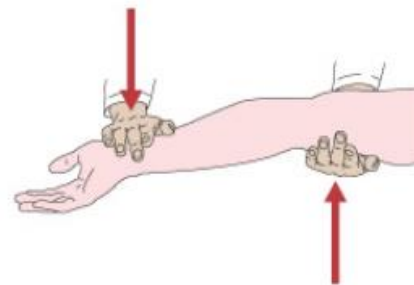

Εξέταση αγκώνα

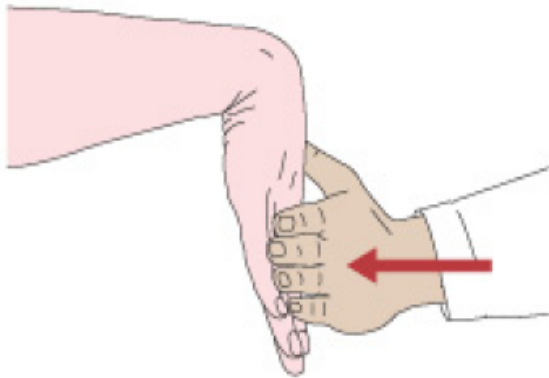
Κάμψη

Έκταση

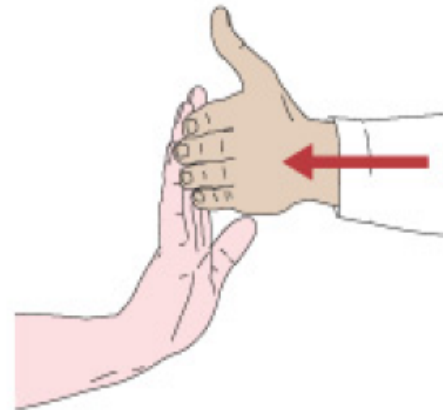

Υπερέκταση

Εξέταση πηχεοκαρπικής άρθρωσης

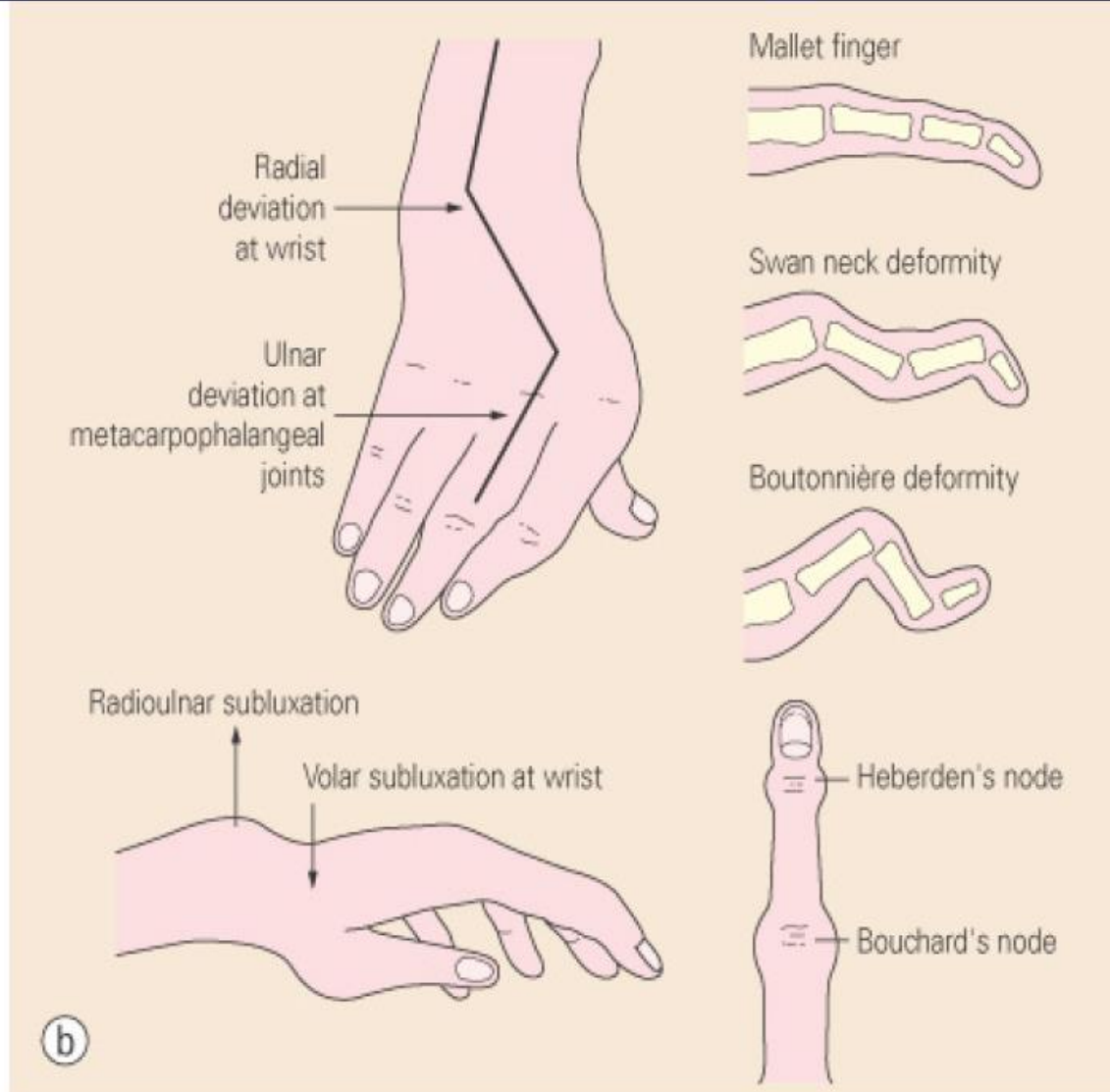

**Κάμψη
(90°)**

**Έκταση
(70°)**

Επισκόπηση αρθρώσεων άκρας χειρός

Παραμορφώσεις αρθρώσεων άκρας χειρός

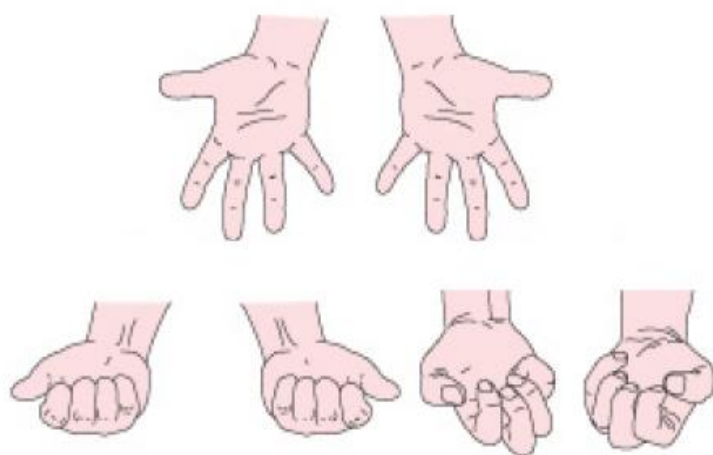

Τύπου "Boutonniere"

Τύπου "Swan neck"

Εξέταση αρθρώσεων άκρας χειρός

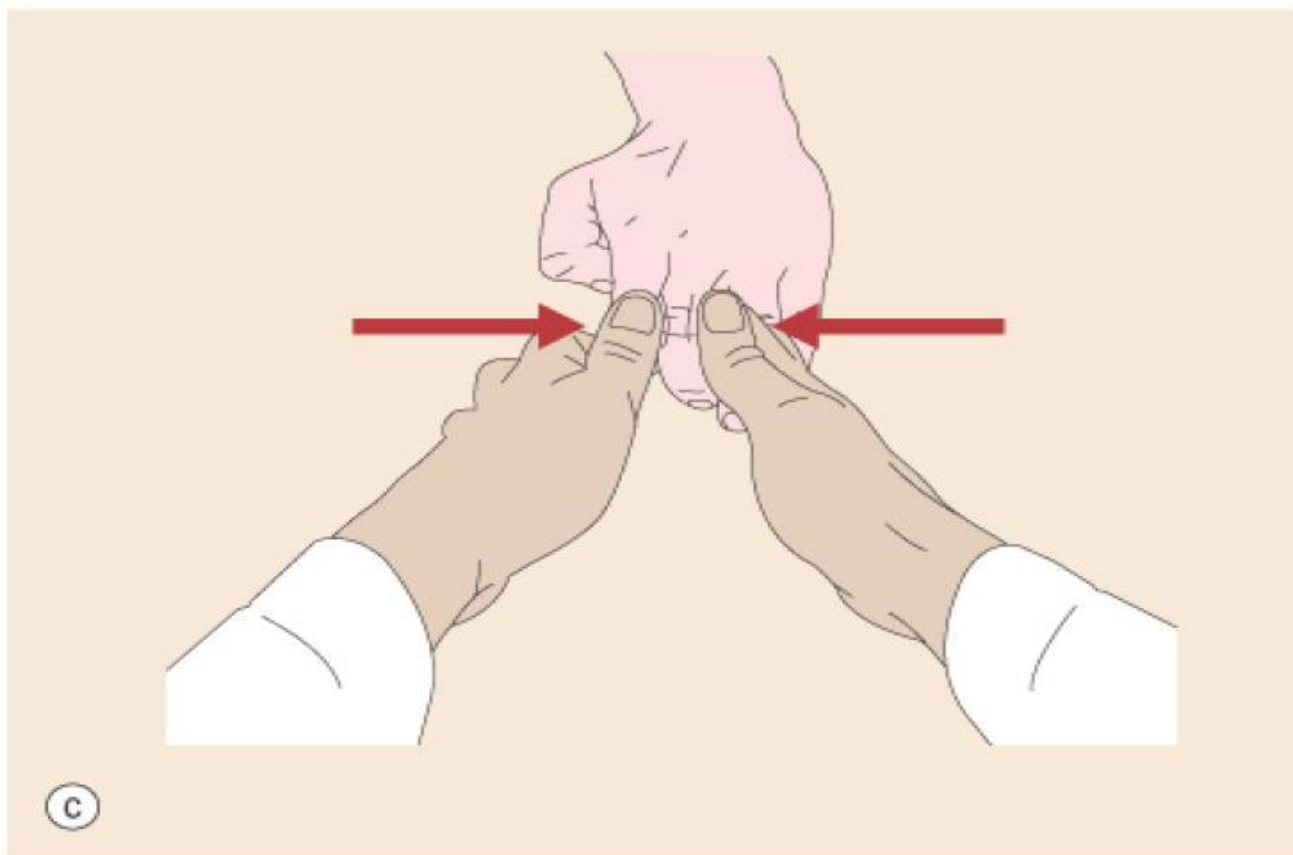

Κάμψη

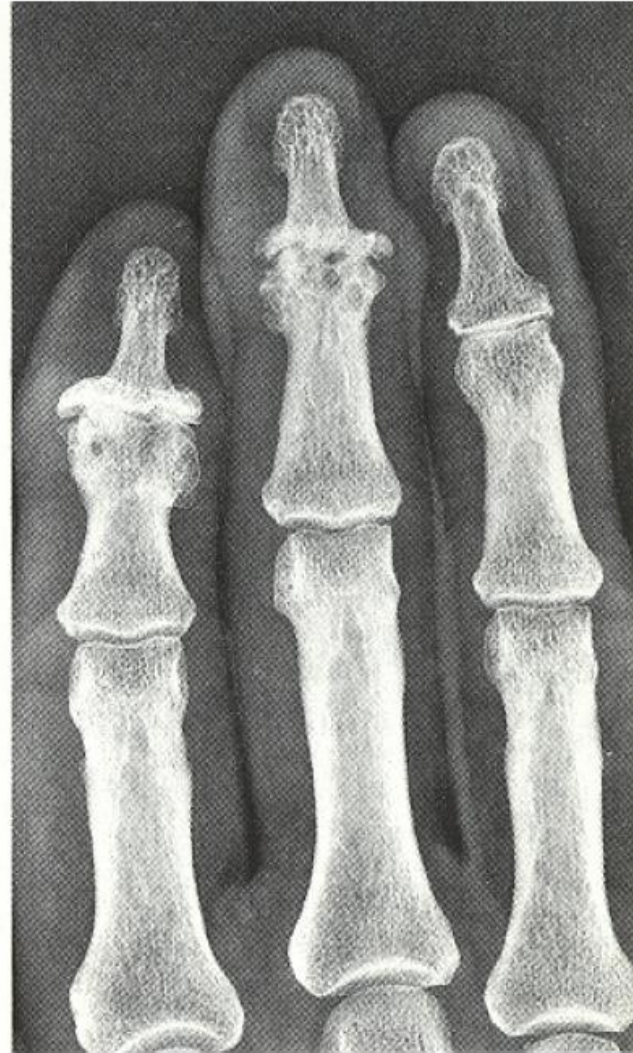

Έκταση

Εξέταση αρθρώσεων (ευαισθησία / υμενίτιδα)

Οζία Heberden (Οστεοαρθρίτιδα)

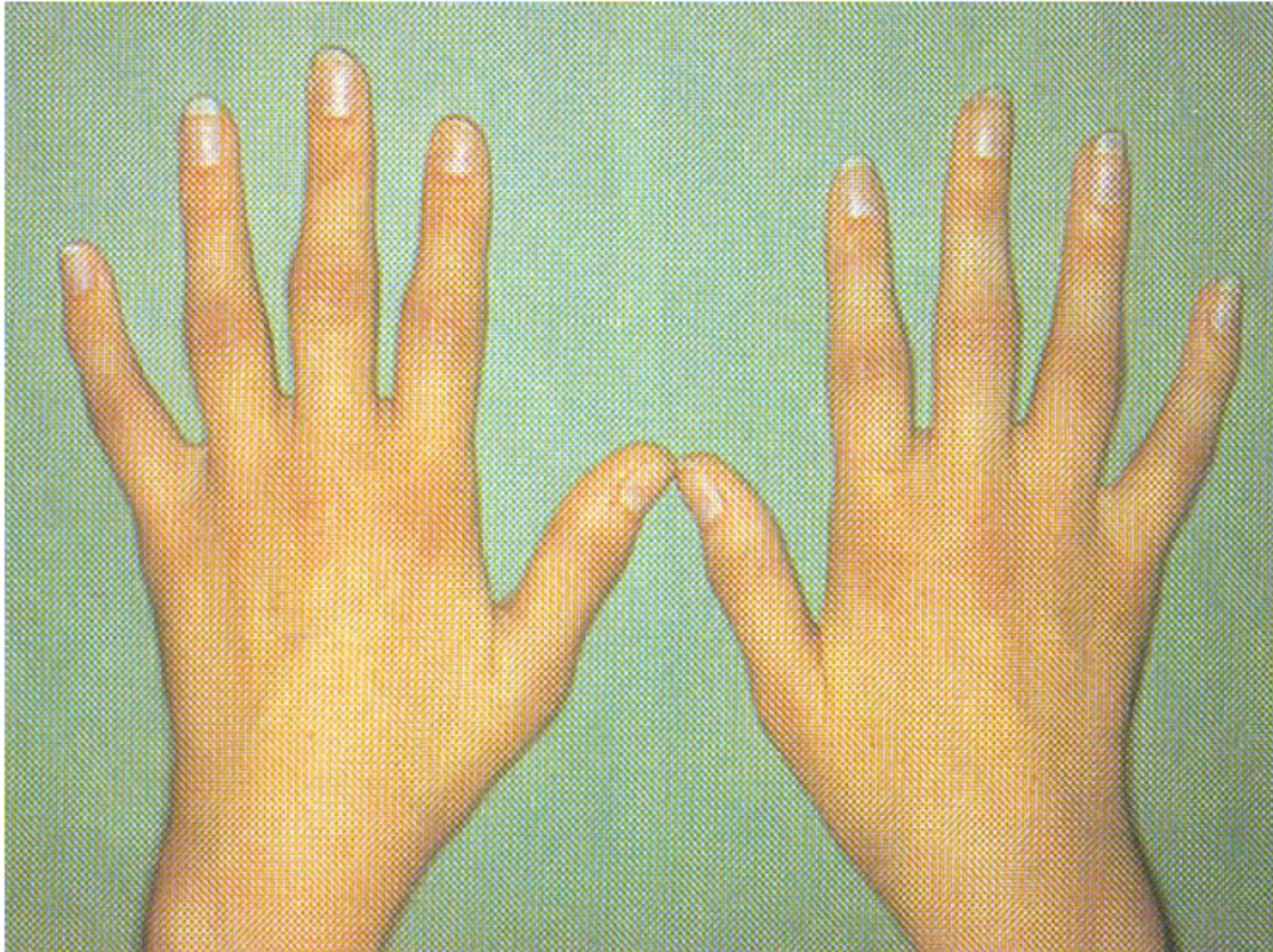

Οζία Bouchard (Οστεοαρθρίτιδα)

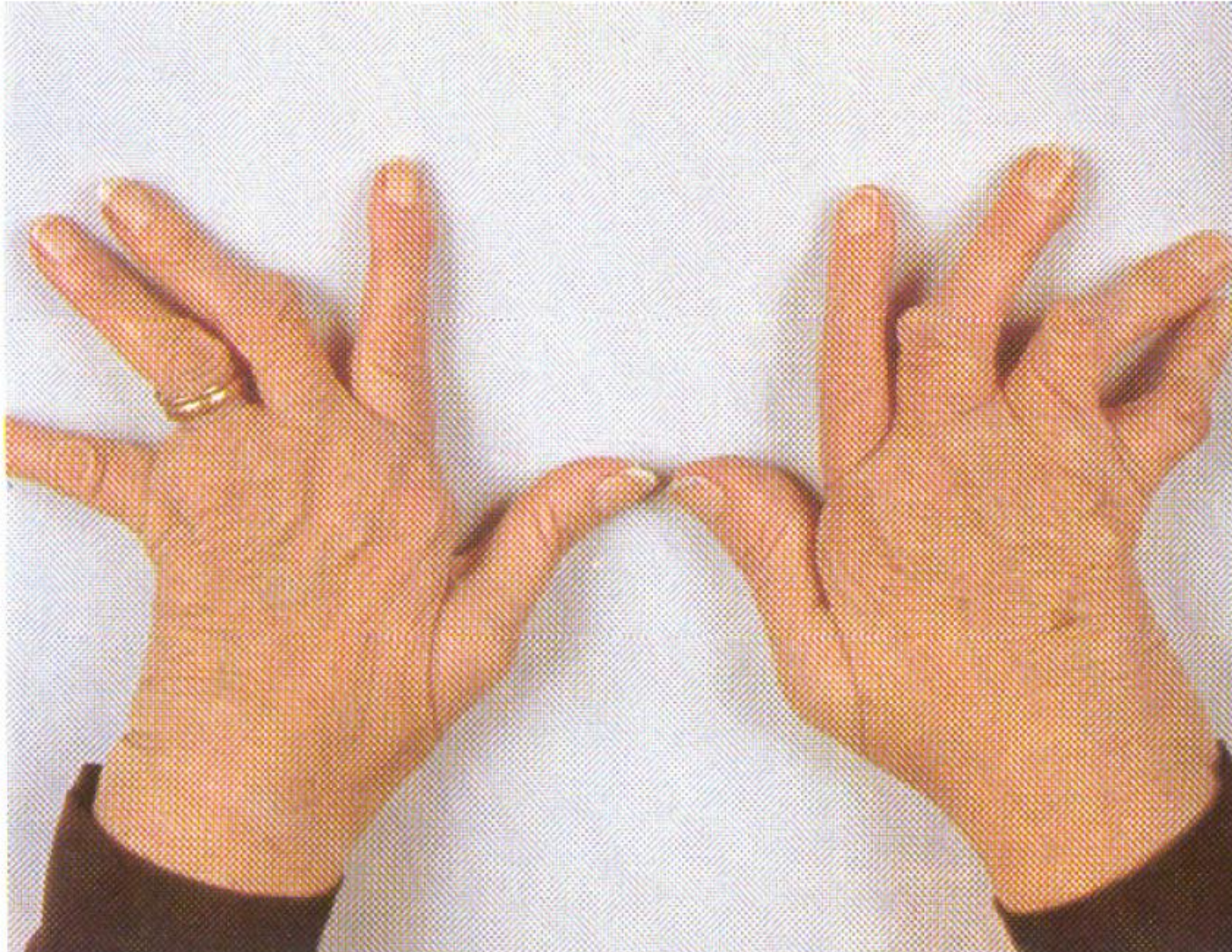

Ρευματοειδής αρθρίτιδα

Ρευματοειδής αρθρίτιδα

Σηπτική αρθρίτιδα 4ης ΜΚΦ άρθρωσης

Δοκιμασίες για σύνδρομο καρπιαίου σωλήνα

Δοκιμασία Tinel

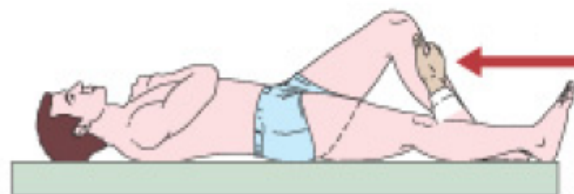

Phallen

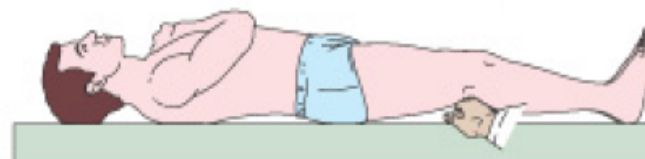
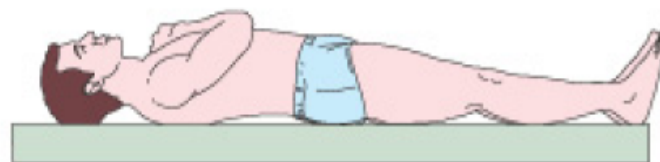
Νόσος Dupuytren

Εξέταση αρθρώσεων γονάτων

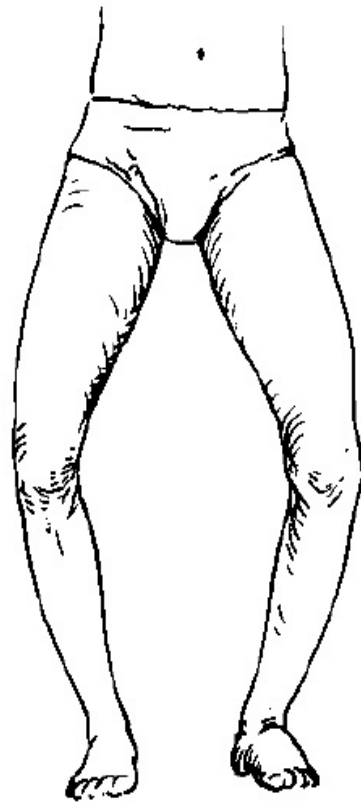

Κάμψη

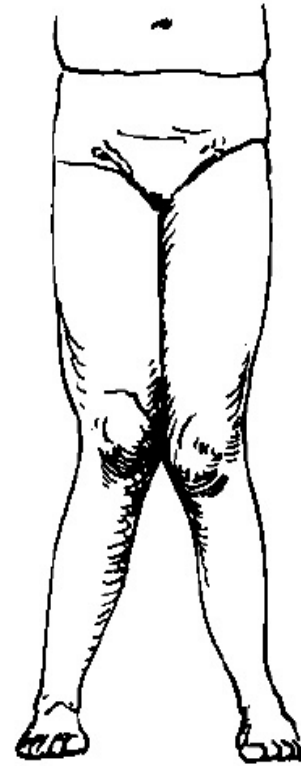

Έκταση

Επισκόπηση γονάτων

Varum
(Ραιβότητα)

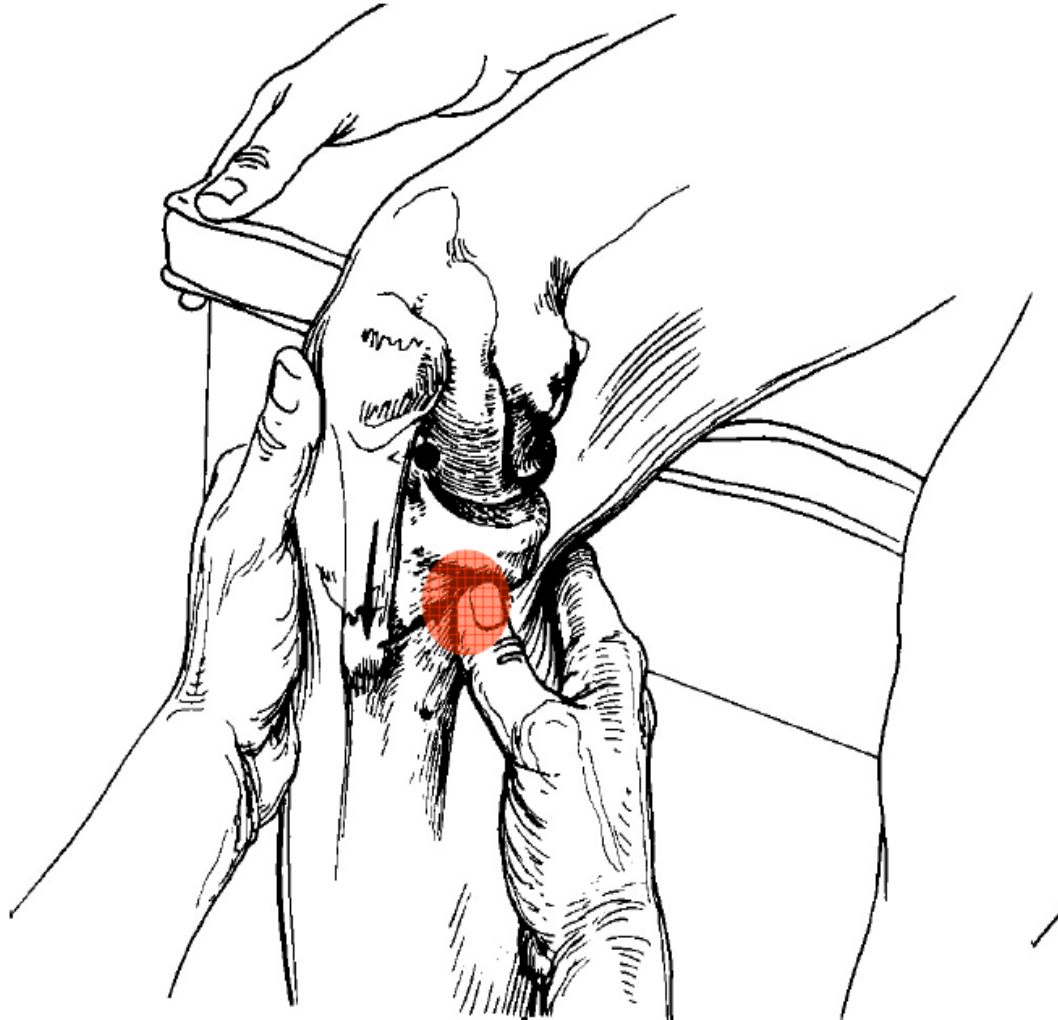
Valgus
(Βλαισότητα)

Εξέταση αρθρώσεων γονάτων – Συλλογή αρθρικού υγρού

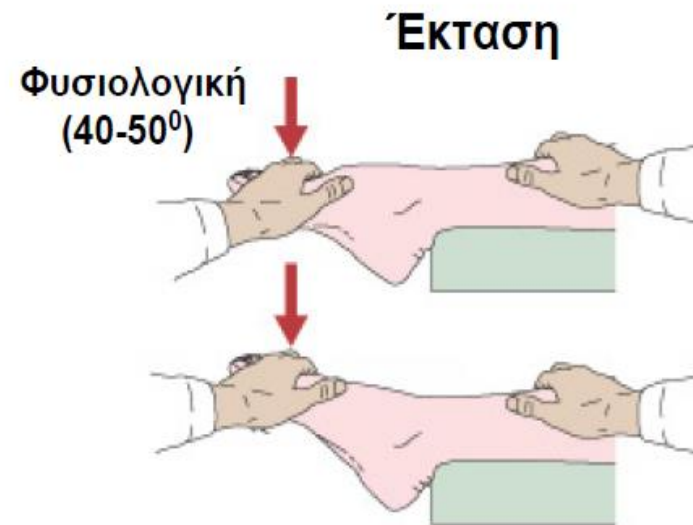
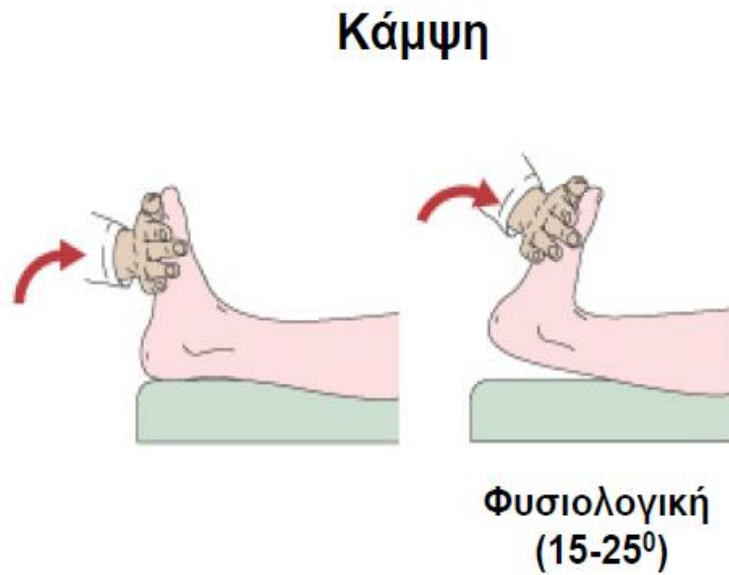

Θυλακίτιδα του χηνείου ποδός (anserine bursitis)

Εξέταση ποδοκνημικών αρθρώσεων

Ουρική αρθρίτιδα 1ης ΜΤΦ άρθρωσης

Οστεοαρθρίτιδα 1ης ΜΤΦ άρθρωσης (Hallux valgus)

Αυτοάνοσα ρευματικά νοσήματα

Βασικές αρχές διάγνωσης και θεραπείας

Βασικές αρχές διάγνωσης και θεραπείας

- Ποιά είναι?
- Πότε τα σκεφτόμαστε?
- Ποία η βέλτιστη εργαστηριακή προσέγγιση?
- Ποία η γενική στρατηγική στη θεραπεία?

Ρευματικά νοσήματα

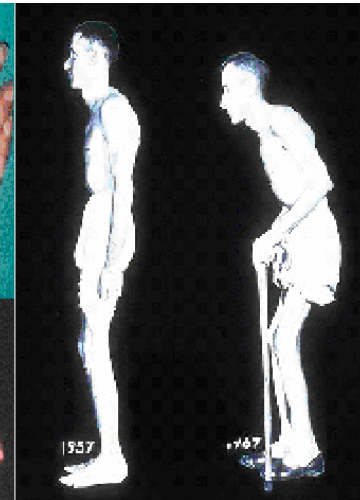
- Φλεγμονώδεις αρθρίτιδες -ΡΑ, ΣΠΑ (ΑΣ,ΨΑ)
- Νοσήματα κολλαγόνου (ΣΕΛ,Σ Sjogren, ΡΜ, ΣκΔ)
- Κρυσταλλογενής αρθρίτιδα (ουρική, πυροφωσφορική)
- Οστεοαρθρίτιδα
- Οσφυαλγία-αυχεναλγία
- Περιαρθρίτιδα-περιοχικά σύνδρομα πόνου

Νοσήματα οστών-οστεοπόρωση

Φλεγμονώδεις αρθρίτιδες

Ρευματοειδής, ψωριασική και αγκυλωτική

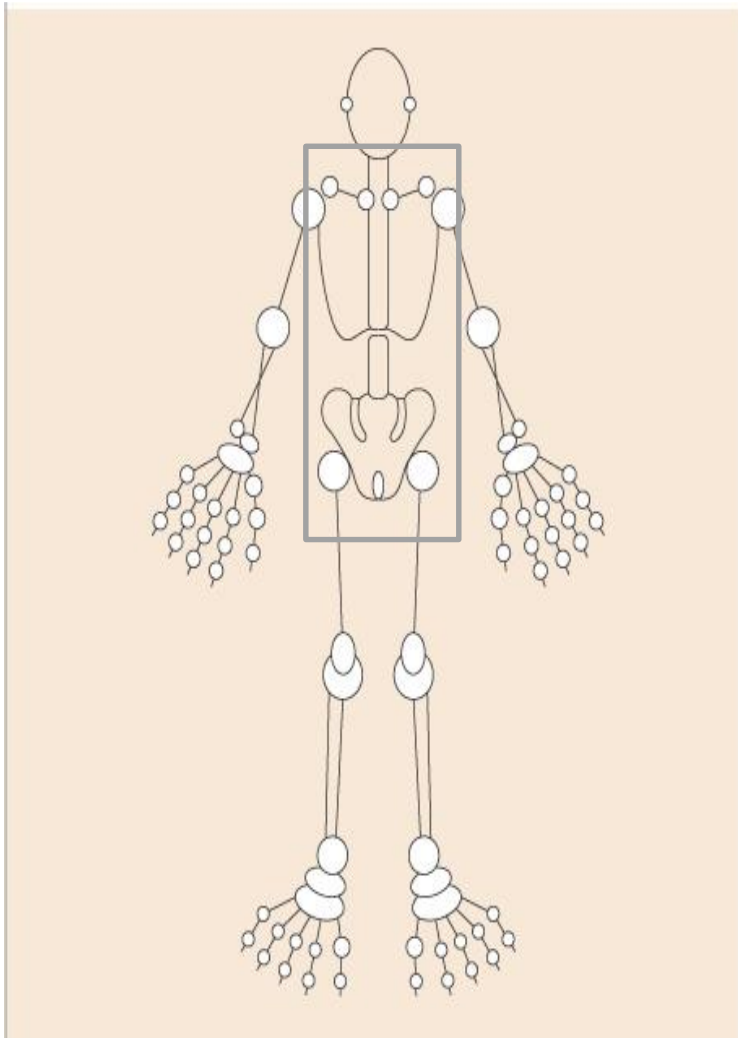
- Προσβάλλουν 1 στους 100 ενήλικες Έλληνες
- Προκαλούν σημαντική αναπηρία
- Δυσχερής η διάγνωση από τον μη ειδικό
- Η έγκαιρη θεραπεία προλαμβάνει τις παραμορφώσεις και την αναπηρία

Φλεγμονώδεις Αρθρίτιδες

Αξονικός-Περιφερικός Σκελετός

Πότε υποψιαζόμαστε φλεγμονώδη αρθρίτιδα?

- **Ασθενείς με ένα από τα παρακάτω για τουλάχιστον 2 εβδομάδες:**
  - Διόγκωση έστω και σε 1 άρθρωση
  - Πρωινή δυσκαμψία >30 λεπτά
  - Άλγη στις αρθρώσεις των άκρων χειρών ή ποδών
- **Ασθενείς με φλεγμονώδη οσφυαλγία, δηλαδή:**
  - Οσφυαλγία διάρκειας >2-3 μήνες
  - Ηλικία έναρξης <40 έτη
  - Βελτίωση οσφυαλγίας με την κίνηση
  - Εναλασσόμενο άλγος γλουτών
- **Ασθενείς με ψωρίαση ή ΙΦΕΝ και αρθρικά ενοχλήματα**

Διαφορική διάγνωση φλεγμ αρθρίτιδας

Αρθρώσεις-περιαρθρικά μόρια

- Μονο, ολιγο, πολυαρθρίτιδα
- Αξονικός vs περιφερικός σκελετός
- Ενθεσοπάθεια, αλαντοειδή δάκτυλα

Εκδηλώσεις από άλλα όργανα

- Εξανθήματα: ψωριασικό/ερυθήματα/έλκη στόματος-γεννητικών οργάνων
- Επιπεφυκίτιδα/ιριδοκυκλίτιδα/οπτική νευρίτιδα/ξηροφθαλμία
- Ουρηθρίτιδα, αιματουρία

- Εργαστηριακά-ΡΠ, αντι-κιτρουλίνη

Νοσήματα κολλαγόνου-αγγεΐτιδες

- Συστηματικός ερυθηματώδης λύκος, σύνδρομο Sjogren, σκληροδερμία, πολυμυοσίτιδα, αγγειΐτιδες
- Σημαντική νοσηρότητα
- Δυνατότητα έγκαιρης διάγνωσης και αποτελεσματικής θεραπείας

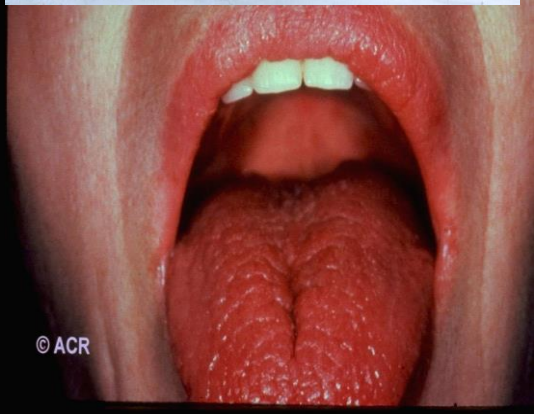
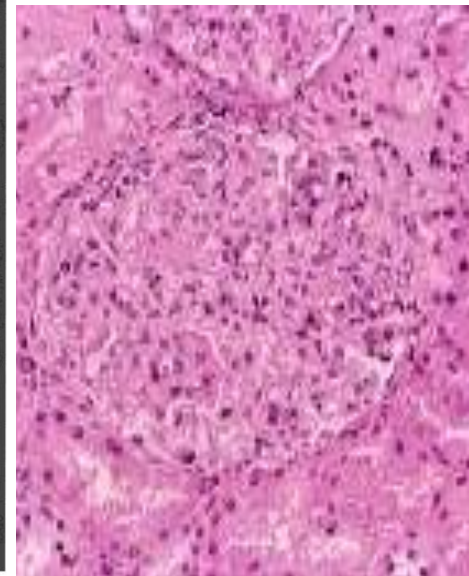
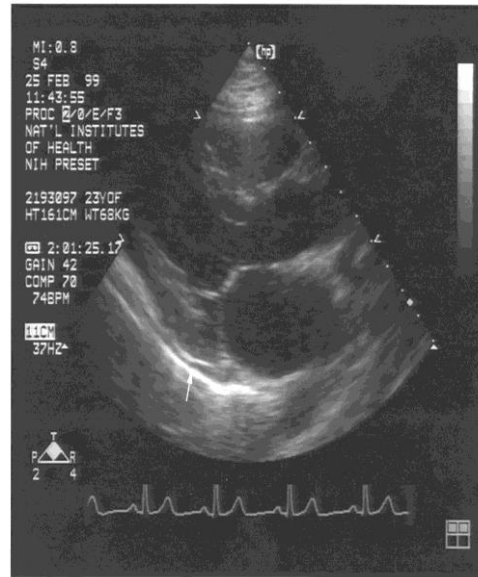
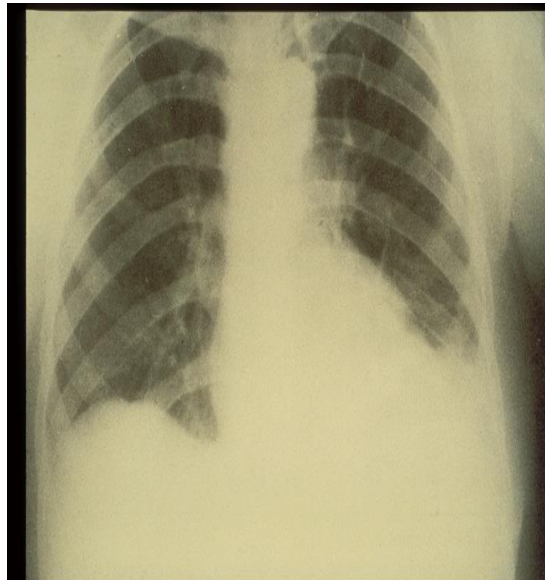

Πότε υποψιαζόμαστε νόσημα κολλαγόνου ή αγγείτιδα?

- Επίμονο ερύθημα , αιμορραγικό εξάνθημα κορμού ή κάτω άκρων, αλωπεκία ή φωτοευαισθησία
- Άφθες στόματος με >3 επεισόδια διάρκειας >2 εβδομάδες,
- Ξηροστομία ή ξηροφθαλμία
- Αρθραλγίες χεριών ή ποδιών, πρωινή δυσκαμψία >15 λεπτά
- Φαινόμενο Raynaud – έλκη ή σκλήρυνση δακτύλων
- Ιστορικό πλευρίτιδας ή περικαρδίτιδας
- Πνευμονική ίνωση (πνευμονίτιδα/αιμορραγία
- Αιματουρία ή λευκωματουρία
- «Πενίες» Λευκοπενία, θρομβοπενία ή αναιμία
- Μυϊκή αδυναμία ή αυξημένη CPK
- Πυρετός αγνώστου αιτιολογίας
- Εγκεφαλικά επεισόδια ή επιληψία σε ηλικία <40 ετών

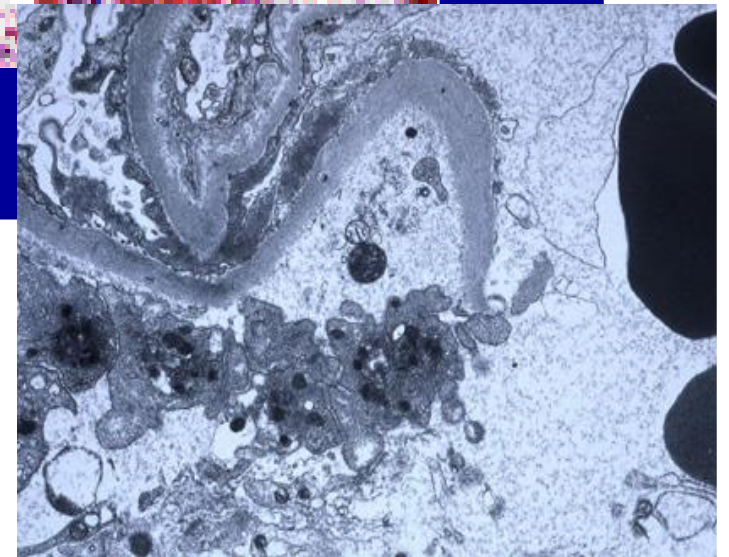
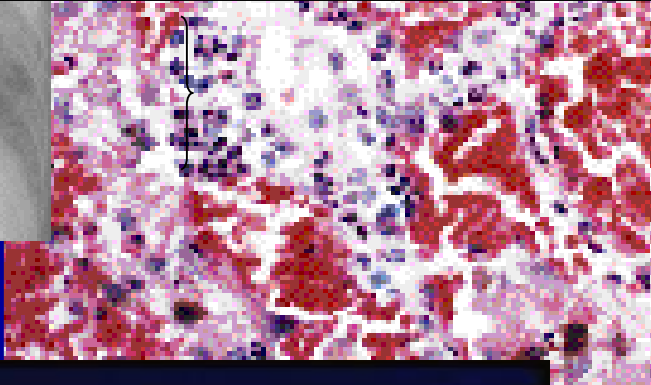
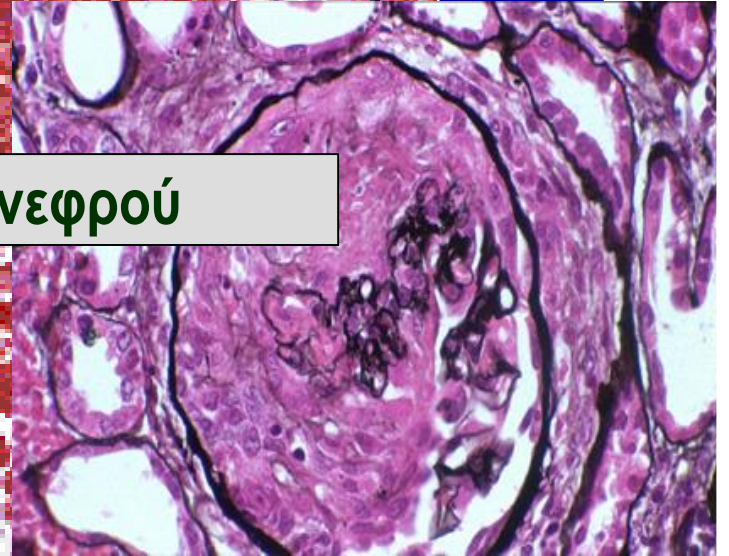
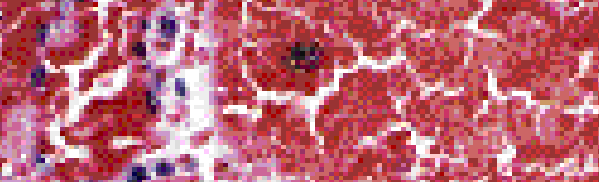
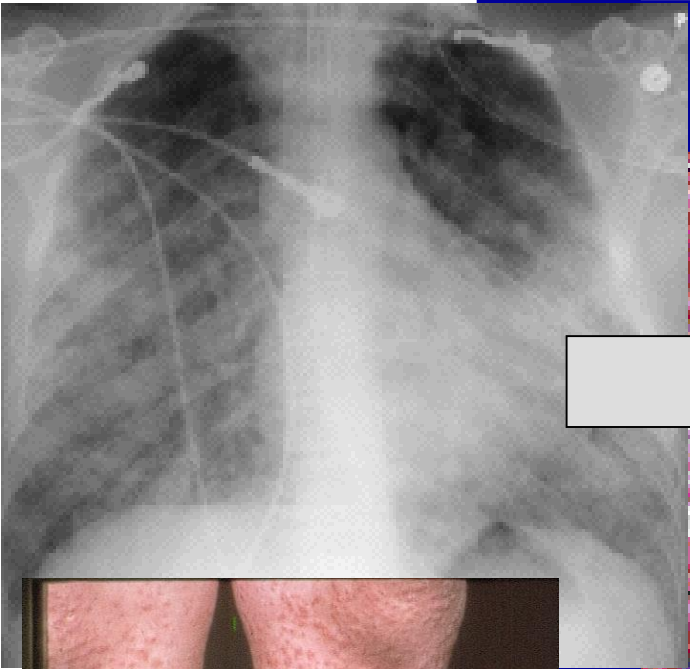
Συμπτώματα

- **Αρθραλγίες/αρθρίτιδες**
- **Μυαλγίες vs μυϊκή αδυναμία**
- **Συστηματικά: κακουχία, ανορεξία/απώλεια βάρους, πυρετός, εύκολη κόπωση, δυσθυμία**

Αγγείτιδα

Συνδρομο πνεύμονος νεφρού

Ψ. πορφύρα

μονονευρίτιδα

Εργαστηριακά ευρήματα

- **Φλεγμονώδες εργαστηριακό σύνδρομο**
  - Αναιμία χρόνιας φλεγμονής, Θρομβοκυττάρωση
  - Αύξηση ΤΚΕ, CRP (C3, ινωδογόνο)
  - Υπολευκωματιναιμία

- **Βιοχημικός έλεγχος**

- Κρεατινίνη, λευκωματίνη
- Ηπατοκυτταρική/χολοστατική βλάβη
- Αλκαλική φωσφατάση
- Ασβέστιο
- Αύξηση CK (SGOT/SGPT)

Ενεργό ίζημα ούρων

- **Ανοσολογικός έλεγχος**

- ANA, ANCA, Αντιφωσφολιπιδικά ΡΠ, κρυσφαιρίνες, C3, αντι-κίτρινη

Παρακλινικός έλεγχος. Γενικές αρχές

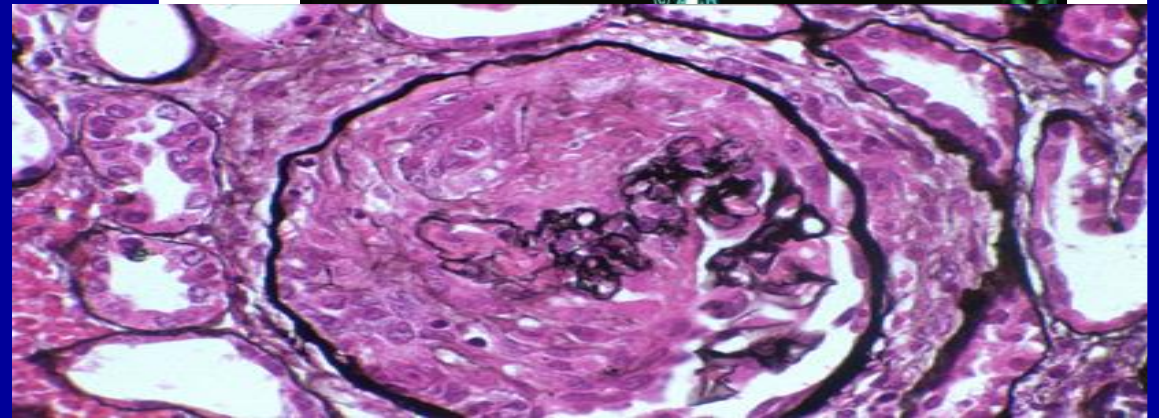
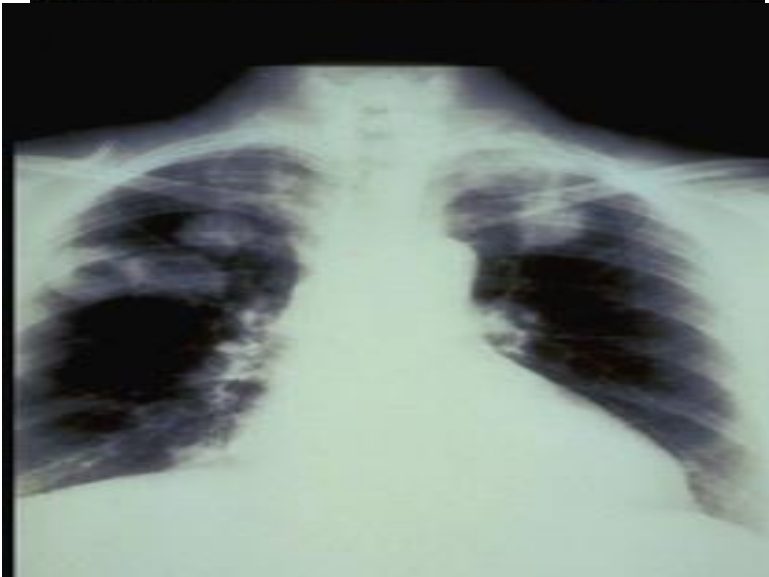
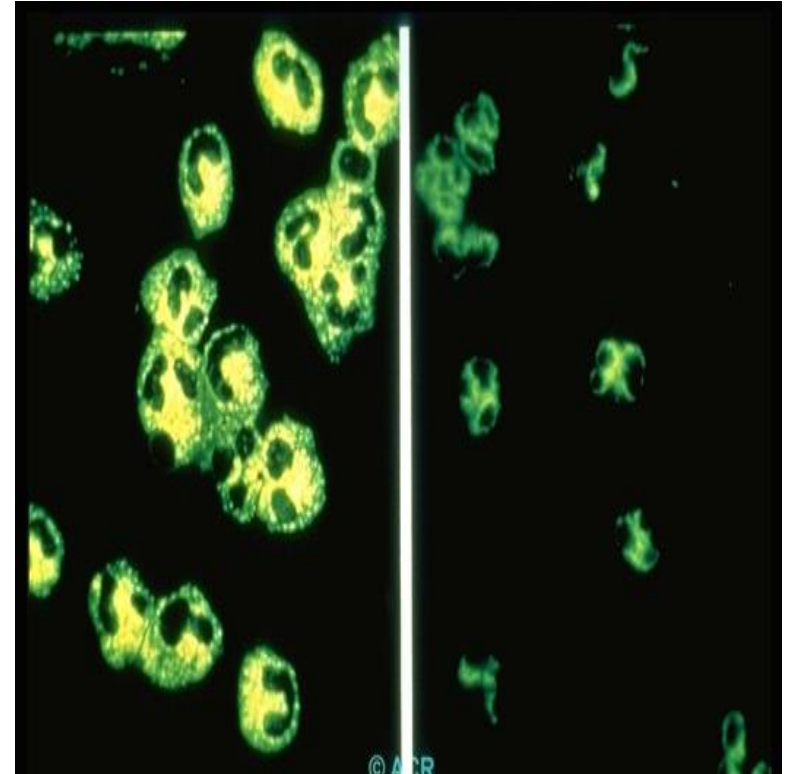
- Επί ασαφούς διαγνώσεως αποφυγή δοκιμασιών screening
- Δοκιμασίες που αφορούν τις πλέον πιθανές διαγνώσεις
- Έναρξη με τις λιγότερο επεμβατικές δοκιμασίες
- Επιλογή των δοκιμασιών με την υψηλότερη ειδικότητα
- Οι επόμενες δοκιμασίες θα πρέπει να υποβοηθούν την περαιτέρω εξειδίκευση της διάγνωσης, τον έλεγχο της προόδου της και εξασφαλίζουν την ασφάλεια της θεραπείας

Συστηματικά φλεγμονώδη νοσήματα (Συστηματικό Φλεγμονώδες σύνδρομο)

- Συνήθως πολυοργανική προσβολή: αρθρώσεις +....
- Συστηματικά συμπτώματα: κακουχία, ανορεξία/απώλεια βάρους, πυρετός, εύκολη κόπωση, δυσθυμία
- Εργαστηριακά ευρήματα γενικευμένης φλεγμονής
  - Αναιμία χρονίας φλεγμονής
  - Θρομβοκυττάρωση
  - Υπολευκωματιναιμία
  - Αύξηση ΤΚΕ, CRP (C3, ινωδογόνο)

Ρευματοειδής και παραλλαγές (v Still) , αγγείτιδες

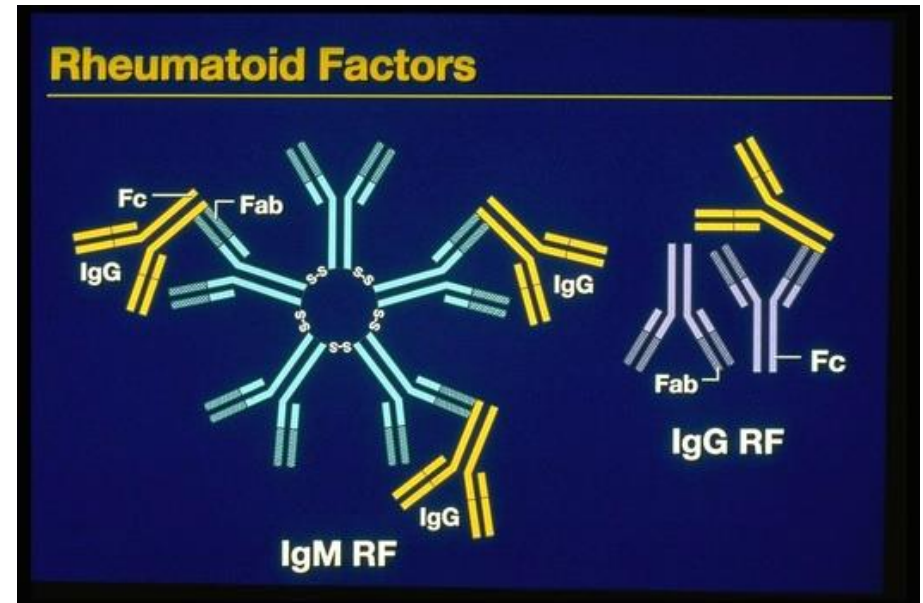
Συστηματικές Αγγεΐτιδες

Εργαστηριακός Έλεγχος Αυτοανόσων Νοσημάτων

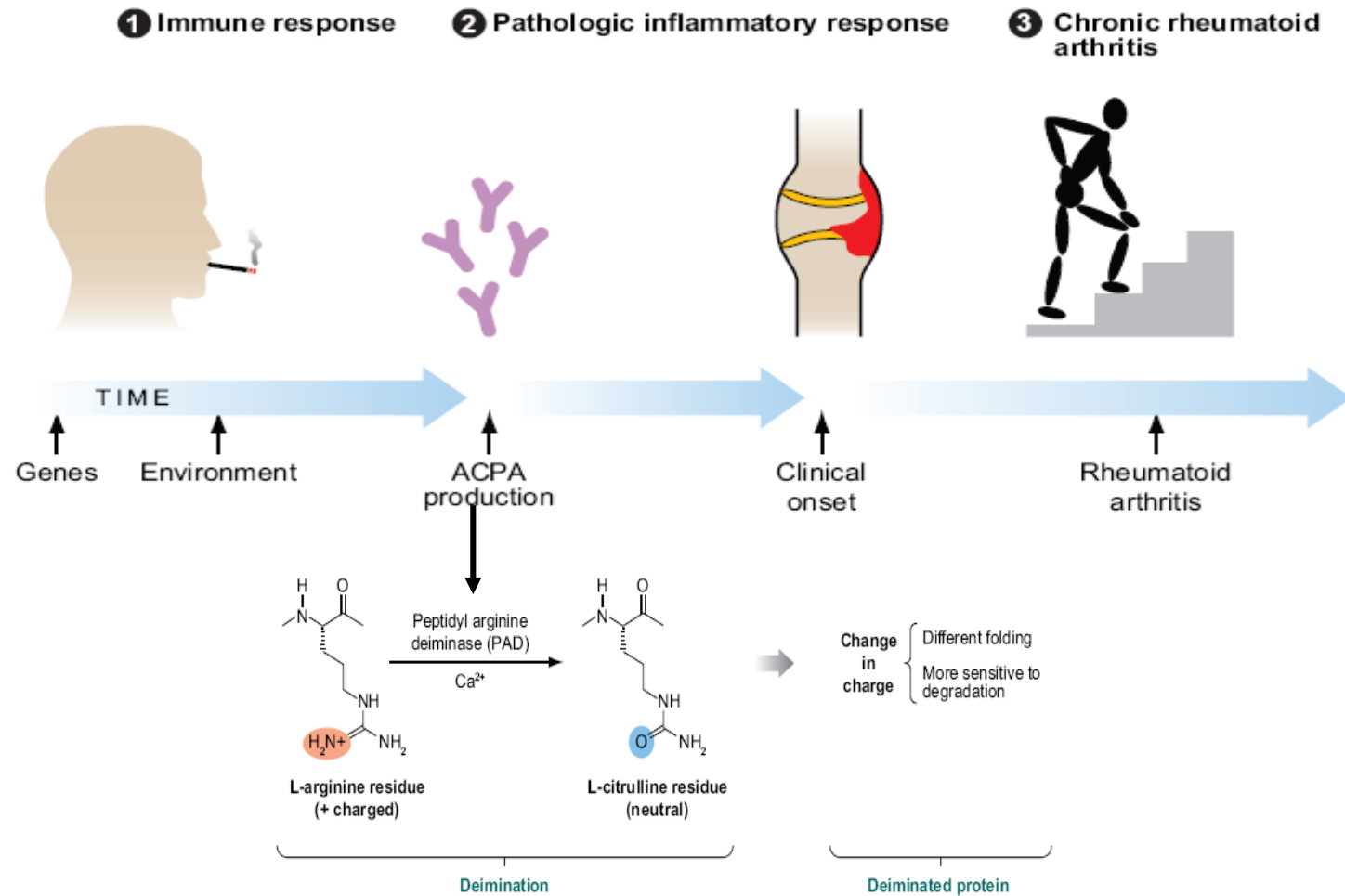
Ρευματοειδής παράγοντας

- Αντισώματα κατά του Fc τμήματος της ανοσοσφαιρίνης G
- Θετικός στα 60% των ασθενών με ρευματοειδή αρθρίτιδα (RA) και σε φυσιολογικά άτομα (>10% των ανθρώπων μετά τα 75)
- Μόνο σε ασθενείς με πολυαρθρικό σύνδρομο και υποψία RA
- Εμμεσος δείκτης κρουσφαιριναιμιών

ΑΝΤΙΣΩΜΑΤΑ ΚΙΤΡΟΥΛΙΝΗΣ

- Κιτριλινουποίηση πρωτεϊνών
- Αντισώματα κατά κιτροουλίνης. Καλλίτερη ειδικότητα από το ΡΠ.
- Ειδικότητα για ρευματοειδή αρθρίτιδα 70-95%
- Ευαισθησία 60-75%

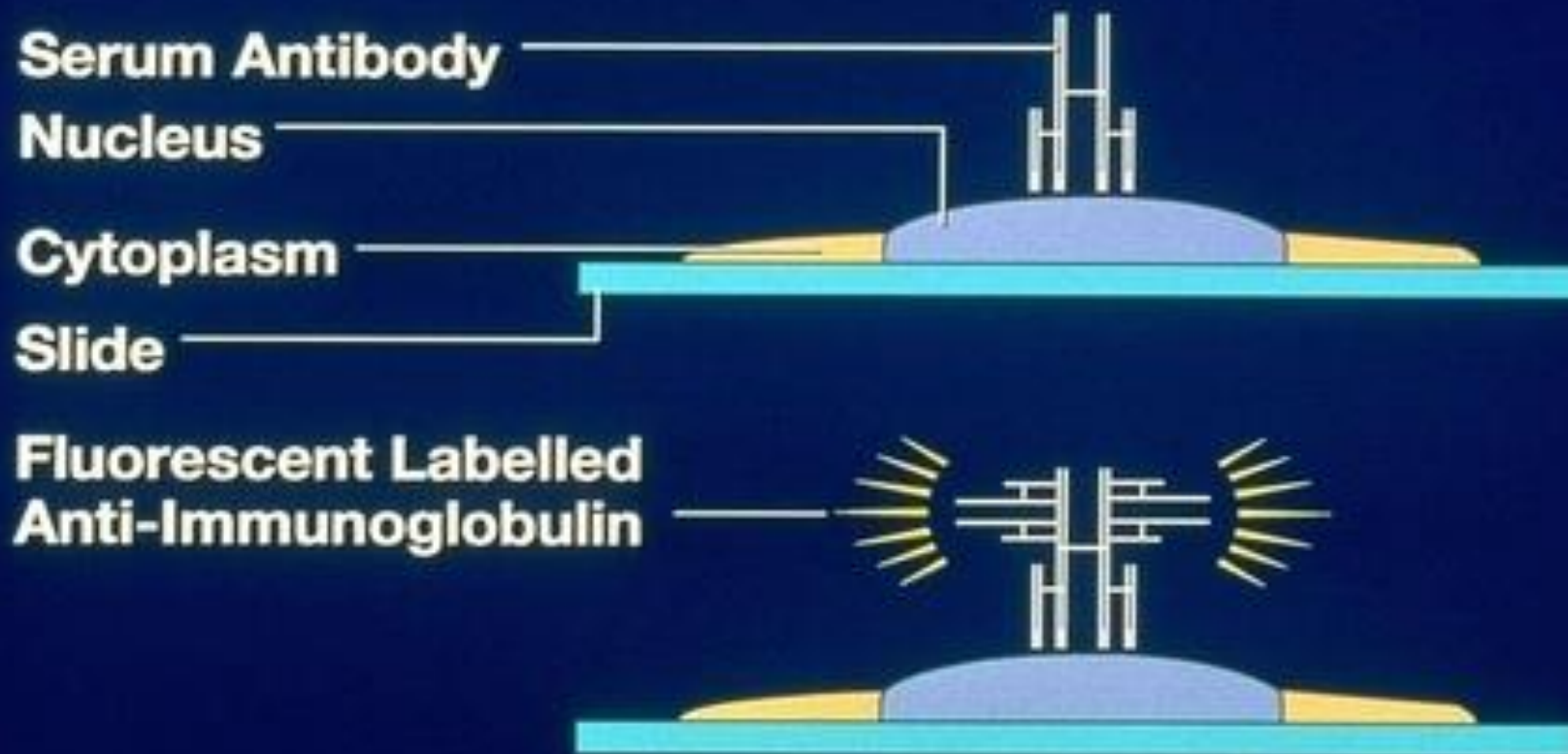

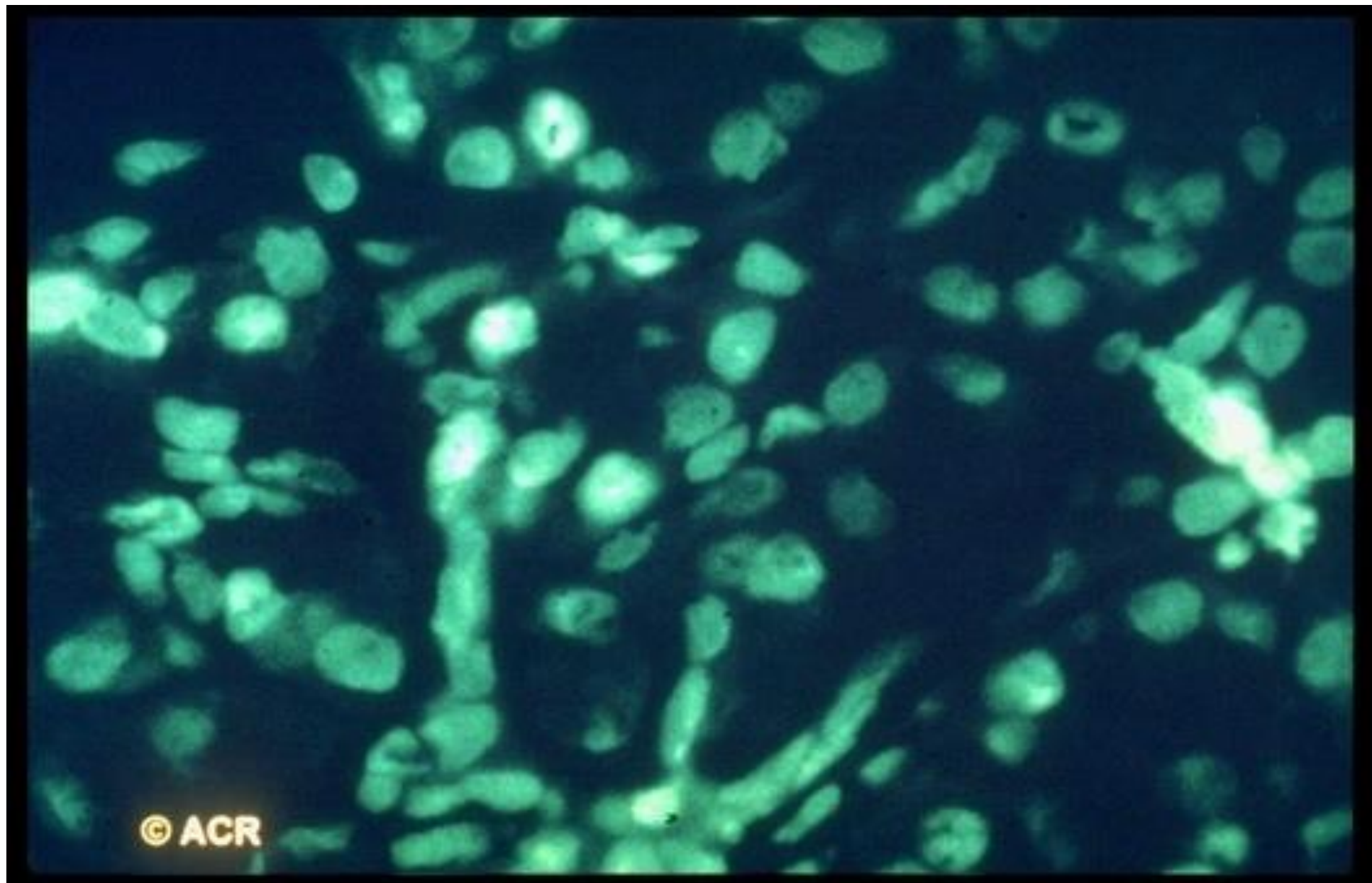
Αντιπυρηνικά αντισώματα (ANA)

- Αρχή δοκιμασία (screening) για την ανίχνευση αντισωμάτων
- Επί θετικής δοκιμασίας εξετάζονται τα ENA (anti-DNA, SM, SS-A, SS-B, RNP, JO-1, Scl70, κεντρομεριδιακά).
- Σημασία του τίτλου
  - ✓ Χαμηλός τίτλος μπορεί να ανευρεθεί και σε φυσιολογικά άτομα
  - ✓ Τίτλοι >1:640 συνήθως ενδεικτικοί για ΣΕΛ (>50% των ασθενών με λύκο έχουν τίτλους >1:640)

Principle of Indirect Immunofluorescence

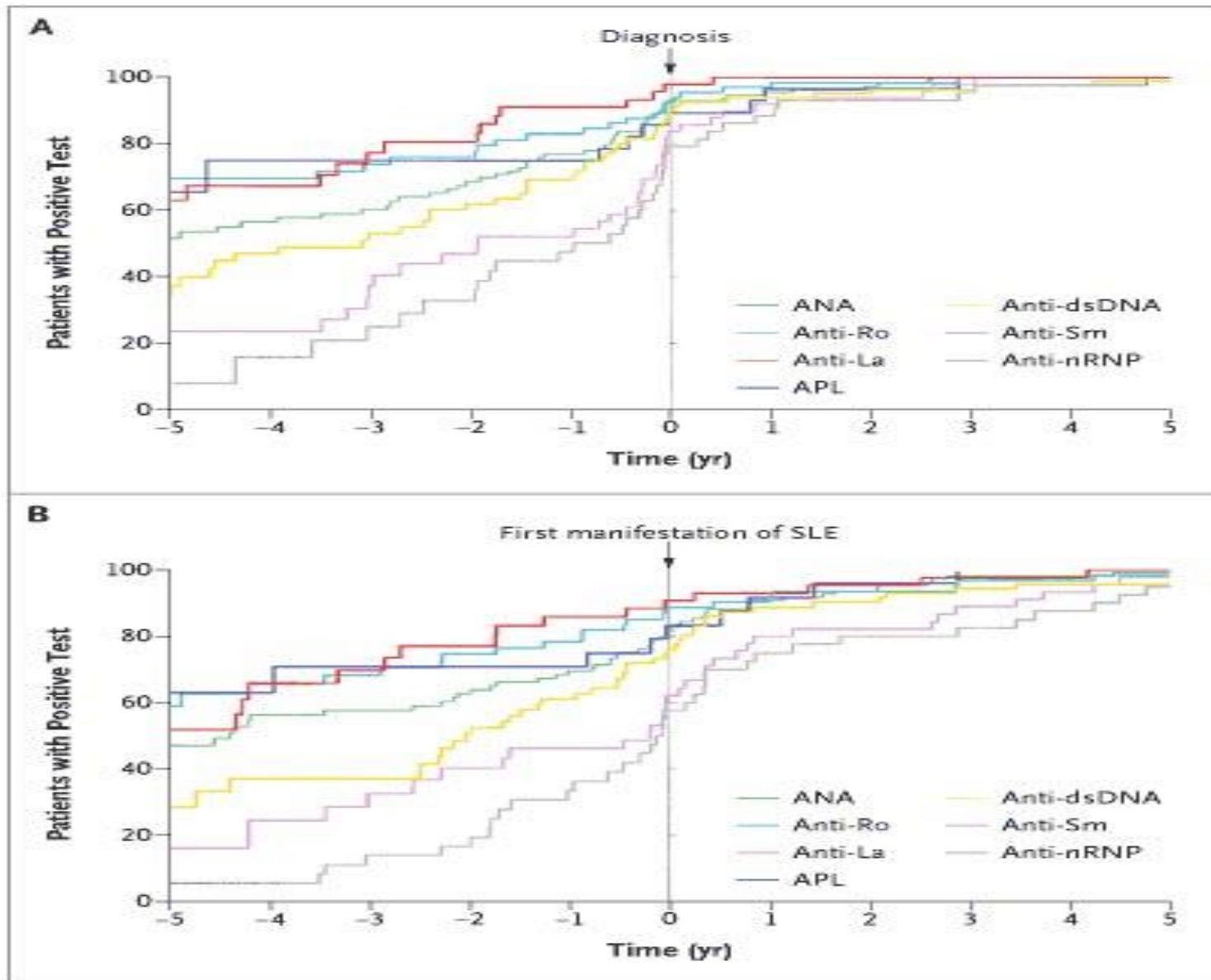
© ACR

Θετική δοκιμασία ANA

ENA

Νόσος	Συχνότητα	Τίτλος	DNA	Sm	RNP	Ro	La
ΣΕΛ	95-95%	50%>1:640	20-30%	30%	30-50%	30%	15%
Σ. Sjogren	75%	Χαμηλός	5%	0%	15%	50%	25%
RA	15-35%	10%>1:640	<5%	0%	10%	10%	5%
Σκληροδερμία	60-90%	Συνήθως υψηλός					
Φαρμακογενής ΣΕΛ	100%	Υψηλός	0%	<5%	<5%	<5%	0%
Φυσιολογικά Άτομα	<5%	Σπάνια >1:80	0%	0%	<5%	<5%	Σπάνια

Τα αυτοαντισώματα προηγούνται της κλινικής νόσου κατά πολλά έτη

Αντισώματα κατά φωσφολιπιδίων

- Έλεγχος υποτροπιαζουσών αποβολών, θρομβωτικών επεισοδίων
- IgG ή IgM, αντισώματα κατά φωσφολιπιδίων και β2-GPI, αντιπηκτικό λύκου
- Ο πλήρης έλεγχος περιλαμβάνει όλες τις δοκιμασίες
- Καλλίτερη συσχέτιση με θρομβώσεις
  - Υψηλός τίτλος IgG αντισωμάτων
  - Αντι-β2-GPI
  - Αντιπηκτικό λύκου
- Μπορεί να ανευρεθούν σε φυσιολογικά άτομα
- Επανάληψη σε 3 μήνες

Αντιφωσφολιπιδικά αντισώματα

Αρνητικά φορτισμένα
φωσφολιπίδια (PL)
κυτταρικών μεμβρανών

- Καρδιολιπίνη (CL)
- Φωσφατιδυλσερίνη (PS)

Πρωτεΐνες που συνδέονται
με φωσφολιπίδια μεμβρανών

- β_2 -γλυκοπρωτεΐνη
- Προθρομβίνη
- Ανεξίνη V (annexin-V)

Αντιφωσφολιπιδικό σύνδρομο

- Θρομβώσεις (αρτηριακές/φλεβικές)
- Επανειληγμένες αποβολές (♀)
- Θρομβοπενία

ΣΕΛ = 35 %

When to suspect APS

- ✓ **Occurrence of one or more otherwise unexplained thrombotic or thromboembolic events**
- ✓ **One or more specific adverse outcomes related to pregnancy**
- ✓ **Otherwise unexplained thrombocytopenia or prolongation of a test of blood coagulation (eg, PT or aPTT)**

“Flags” for APS/When to test for aPL

Red flags

- **Unexplained deep vein thrombosis or pulmonary embolism in patients <50yo**
- Stroke or TIA in patients <50yo
- Recurrent thrombosis
- Thrombosis at an unusual site
- **Unexplained fetal loss after 10 weeks’ gestation**
- Severe or early **pre-eclampsia**
- Severe intrauterine growth restriction
- Pre-eclampsia with severe thrombocytopenia
- Cardiac valve disease (in combination with other symptoms in this box)
- A new diagnosis of **systemic lupus erythematosus**

Yellow flags

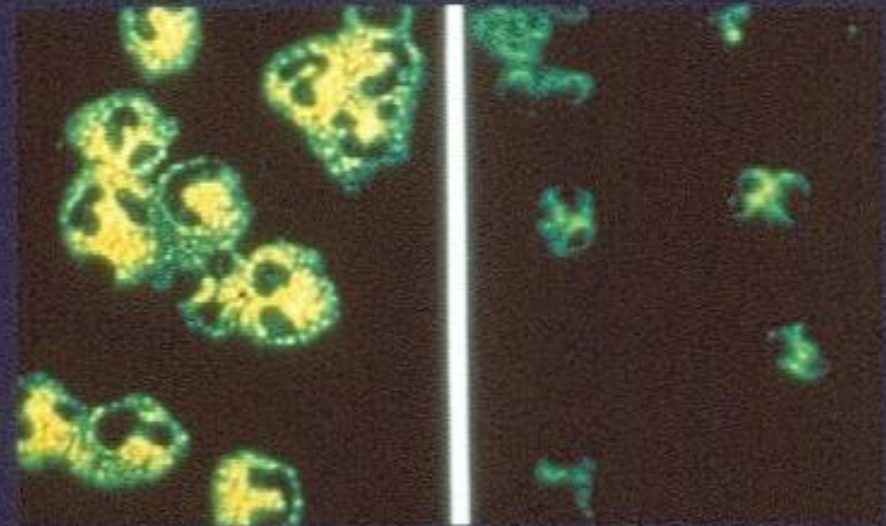
- Livedo reticularis
- Raynaud’s phenomenon
- Unexplained persistent **thrombocytopenia**
- Recurrent early pregnancy loss

Antineutrophil Cytoplasmic Antibodies

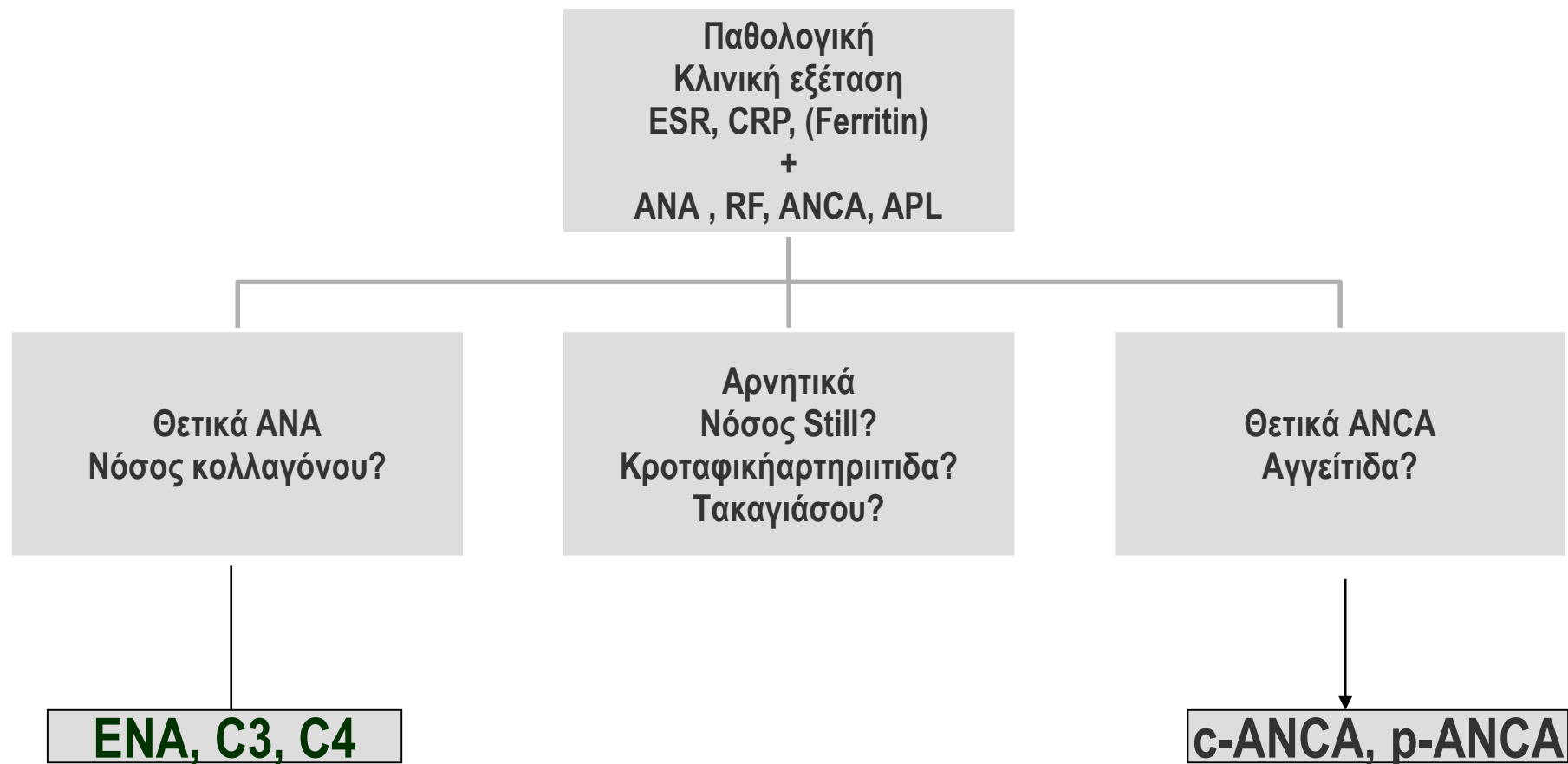
ANCA by immunofluorescence methods

- ◆ c-ANCA = Wegener's disease (60% to 90%)
- ◆ p-ANCA = microscopic polyangiitis (MPA) (50% to 80%), UC (40% to 80%), Crohn's (10% to 40%)

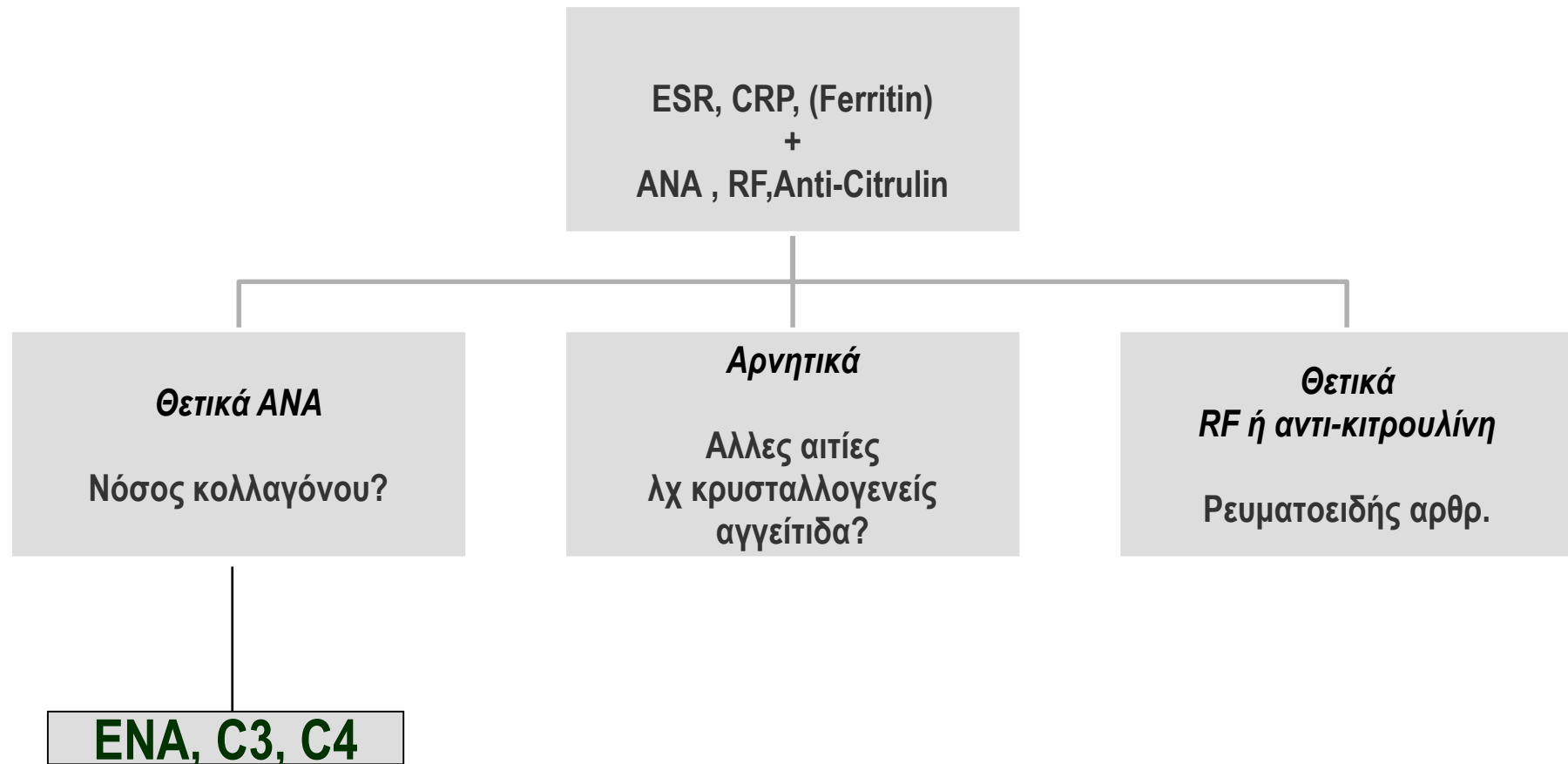

Αρνητικά ANCA δεν αποκλείουν τη διάγνωση

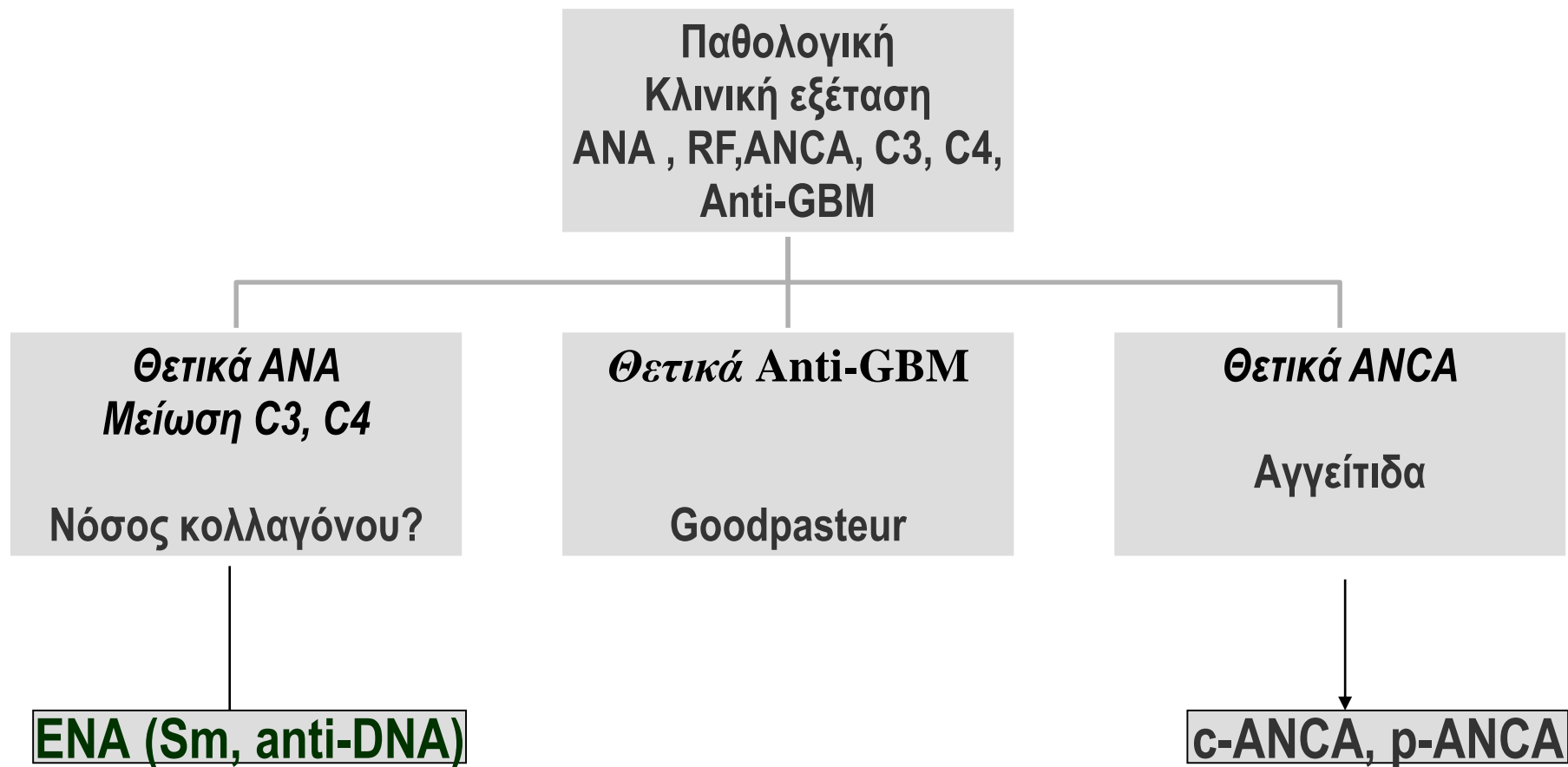
Συστηματικές εκδηλώσεις με αρθραλγίες/αρθρίτιδα, βλενοδερματικές εκδηλώσεις, ορογονίτιδα, νεφρίτιδα, πνευμονίτιδα, πνευμονική ίνωση, μυική αδυναμία, νευρολογικές εκδηλώσεις, πενίες, θρομβώσεις, αποβολές

Αρθραλγίες/αρθρίτιδα, πολυαρθρικό σύνδρομο

Νεφρίτιδικό ή νεφρωσικό σύνδρομο ή Σύνδρομο πνεύμονος νεφρού

Νοσος κολλαγόνου ή αγγείτιδα?

	N. Κολλαγόνου	Αγγείτιδα
Γενική αίματος	Λευκοπενία θρομβοπενία	λευκοκυττάρωση, θρομβοκυττάρωση
Φλεγμονώδεις δείκτες	ESR	CRP
Αντισώματα	ANA, ENA,	ANCA
Κλινικές εκδηλώσεις	Raynaud, ορογονίτιδες, αρθρίτιδα, πνευμονική ινωση, λεμφαδενο-πάθεια	Πολ. μονονευρίτιδα, ψηλαφητή πορφύρα, σ πνεύμονος-νεφρού

Γενικές αρχές θεραπείας (1)

- Χρόνιο ή οξύ νόσημα;
- Φυσική ιστορία: ύφεση, υφέσεις - εξάρσεις, συνεχής ενεργότητα;
- Τύπος οργάνου και σοβαρότητα προσβολής

Γενικές αρχές θεραπείας (2)

- Απλά παυσίπονα: Ακεταμινοφαίνη/παρακεταμόλη
- ΜΣΑΦ
- Αντιρρευματικά φάρμακα (DMARDS)
- Κορτικοειδή
- Ανοσοκατασταλτικά/ανοσορυθμιστικά
- Βιολογικές θεραπείες
- Φυσικοθεραπεία/εργασιοθεραπεία/ορθωτική
- Χειρουργική